

www.opinii.tk

Publicație periodică de analiză și informație
An I, Nr. 2, 4 februarie 2003

OPINII & CREDINTE

Ziarul care îți dă de gândit

EDITORIAL

SAVATIE BAȘTOVOI

Ascultăm! Ascultăm! Ascultăm!

Iată-ne ajunși din nou în fața televizorului, copiii și părinți, bărbați și femei, însuflețiți de aceleași trăiri, reacționând ca un singur organism, toți deodată, ba bătînd din palme, ba rîzînd, ba înlemniți de așteptare, ba apăsați de o jenă fierbinte provocată de cîte o scenă pe care am fi preferat să o privim în intimitate.

Din cînd în cînd, însuflețirea noastră e întreruptă de melodiile nesuferite pe fondul cărora se învîrt mereu aceleași dame, purtînd fiecare după cum le este dat: una un pachet de dero, alta o sticlă de ulei, cealaltă - o cirpișoară modernă femeiască.

Pe urmă, viața noastră se întoarce în albia ei de mai înainte și noi iarăși batem din palme, admirăm, ne mîniem, însetăm de răz bunare, învingem, ratăm, începem de la început.

Cînd obosim, apăsam un butonaș micuț și viața noastră devine imediat alta. Apăsam un alt butonaș - altă viață! Avem o sumedenie de vieți, nici nu e timp să le trăiești pe toate. La urmă de tot, apăsam un butonaș și toate aceste vieți se retrag în întunericul ecranului ca într-o turbincă fermecată, de unde vor ieși iarăși de îndată ce le vom porunci.

Tot așa trăiesc și vecinii noștri, și vecinii vecinilor noștri și toți într-un suflet gemem, aplaudăm, rîdem, ne mîniem, însetăm de răz bunare, vrem să fim bogăți, învingem, ratăm totul, o luăm de la început.

Sîntem un organism uriaș cu milioane de mîini, milioane de picioare, milioane de ochi, milioane de burți, milioane de guri, dar în noi toți bate mereu aceeași inimă - televizorul!

Aceștia sîntem noi și lumea în care trăim, atîrnînd din pîntecele unui secol care, deși mai suflă încă, a murit.

Secolul XX, sub semnul căruia ne aflăm cu toții, a fost marcat de criza comunicării și a nebuniei, teme pe care le regăsim la toți autorii importanți de literatură și

artă. Conștientizarea bolii și a singurătății în care a fost aruncată omenirea a condus autori precum Camus și Ionescu să vorbească de absurditatea condiției umane și chiar să dea verdictul imposibilei regăsiri. Omul pare să fie nimic mai mult decît un animal, dar un animal condamnat să-și amintească și să-și trăiască propria singurătate și inutilitate.

Această temă, deși prezentă în continuare în literatura bună, începe să fie concurată puternic de lozincile frateriste pe care le citim pe stradă, le auzim la radio, le vedem la televizor. La noi, aceste lozinci au început să răsără odată cu apariția telefoniei mobile, dar mai ales după ce Voxel-ul a început să fie concurat de Moldcell. Răspîndirea internetului, deși anevoiasă, a umplut și ea orașele de lozinci pline de nădejde care făgăduiesc să reîntoarcă oamenilor comunicarea și afecțiunea pierdute.

Dar toate aceste lozinci și pancarte nu fac decît să accentueze criza în care ne aflăm. Oamenii au pierdut ceea ce îi unește. Oamenii descoperă că, de fapt, ei nu mai au ce să-și spună. Oriunde te-ai afla, în casă, pe stradă, în taxi, cineva în megafon vorbește în locul tău și ție nu-ți rămîne decît să asculți.

Ascultăm! Ascultăm! Ascultăm!

Toată această paradă de posturi de radio cu „felicități” idioate, cu pupicuri și aluzii deșănțate nu fac decît să înmulțească singurătatea noastră. Mitul informatizării, al „dreptului la informare” este și el o încercare de a-ți ascunde duhoarea propriului trup nu spălîndu-l, ci parfumîndu-l. Dar e destul ca vîntul să miște puțin poalele noastre și duhoarea adie, făcîndu-se și mai urîță, pe măsura scumpetii spray-ului cu care am încercat să o ascundem.

Cu alte cuvinte, telefonul mobil și internetul nu pot da inimii mai mult decît ceea ce ea are deja. Ascultînd la nesfîrșit aceleași cîntece și “mesaje” radiofonice nu mai ai timp nici măcar să-ți revizuiești propriile gînduri, darămite să mai și comunici cu cineva. Toată

comuni-carea noastră s-a redus la repro-ducerea și transmiterea unor lozinci și clișee publicitare, pe care ni le însușim fără să ne dăm seama.

Ce poate fi mai deprimant decît felul în care ne petrecem sărbătorile, la care cei mai apropiați oameni se adună o dată sau de cîteva ori pe an să “privească împreună televizorul”. În cel mai bun caz, oamenii își povestesc bancuri și rîd pe seama unor bîrfe pe care și le spun cu mult nesăț. Cei mai mulți aleg să se îmbete. Nimeni nu-și spune ale sale, nimeni nu reușește să-și deschidă sufletul. La urmă, toți se despart și se reîntorc la singurătatea lor de mai înainte.

Nu sînt un dușman al civilizației, dar mi-s dragi oamenii. Accept civilizația în măsura în care ea ne ajută să ne apropiem unii de alții, nu și altfel.

Îmi povestea un prieten o întîmplare ontologică pentru vremea noastră. E o întîmplare în care nu s-a petrecut mai nimic, în orice caz, e una din acele întîmplări care nu ar putea constitui subiectul unei emisiuni la Pro TV.

Era în una din serile cînd se lua curentul între anumite ore. Afară se întunecase, era vreme de iarnă, dar parcă îți era oarecum să te culci. Cine se culcă la ora 7 seara?

“Am hotărît să nu ne culcăm - îmi povestea el. Am aprins o lumînare și ne-am așezat cu toată familia în jurul ei. Era afîț de ciudat, pentru că, de obicei, la ora aceea ne uitam cu toții la televizor și, cel mult, comentam ceea ce vedeam acolo. Acum, cînd televizorul a fost scos din viața noastră, ne-am trezit unii în fața altora, de parcă ne-am fi descoperit după o lungă despărțire. Ne-am dat seama că sînt atîtea lucruri pe care nu ni le-am spus niciodată, că, deși trăim în aceeași casă, ne cunoaștem afîț de puțin”.

Mi se pare că acum e mai potrivită ca niciodată definiția libertății dată de Nietzsche. Acesta zicea că libertatea este puterea de a spune “Nu!”

Să zicem “Nu!” “Generației Da”, încetîșor, dar să zicem.

Icoane cu Ioan cel Groaznic?

În Rusia e în toi mania canonizărilor dubioase stîrmită de cercurile șovine bisericești.

De acum au fost pictate icoanele lui Ioan cel Groaznic și ale lui Rasputin!

Fenomenul are adepți și în Basarabia -Pag. 2.

Și nu de duce pre noi în ispită, ci ne izbăvește de... Pașaport!

În viziunea unor lideri de opinie din cercurile bisericești, pașaportul de plastic este o unealtă a diavolului.

La catedra din Chișinău se colectează semnături pentru înlocuirea pașapoartelor de plastic. - Pag. 3

“Hristos pe cruce a trăit experiența ateismului”

Sînteți credincios și nu știți cum să vă comportați cu ateii care vă înconjoară?

Mitropolitul Antonie de Suroj (Anglia) despre ateism și ateii - Pag. 6

Apusul avangardei

Deținut politic alături de marile nume ale perioadei interbelice românești, profesor la Paris, specializat în literatura absurdului, Nicolae Balotă - în dialog cu monahul Savatie - Pag. 7

Anatema creștină și anatema iudaică

Filozoful Baruch d'Espinoza a fost anatemizat de Sinagogă, expulzat și blestemat.

Spre deosebire de Sinagogă, în Biserica Ortodoxă nu se rostesc blesteme, decît asupra demonilor - Pag. 5

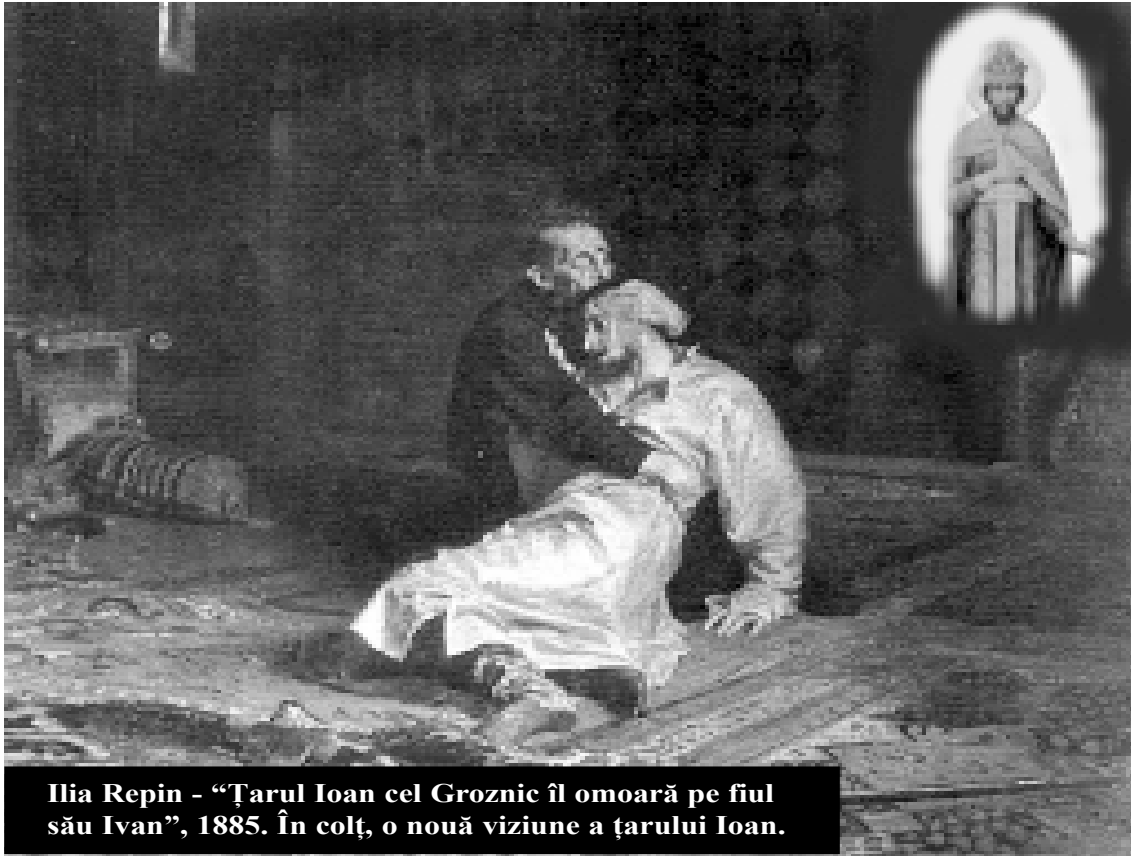

Literatura SF - o formă latentă de religiozitate?

- Pag. 5

Cine se roagă la Ioan cel Groaznic?

Ilia Repin - "Țarul Ioan cel Groznic îl omoară pe fiul său Ivan", 1885. În colț, o nouă viziune a țarului Ioan.

"Un grup de falși rîvnitori ai ortodoxiei și ai autocrației, cu de la sine putere, încearcă să canonizeze prin ușa din spate tirani și aventurieri, să determine poporul neinformați să-i cinstească..."

ALEXIE II,
Patriarhul Moscovei și a toată Rusia
(decembrie 2001)

Extras din Hotărîrea Sfîntului Sinod al Bisericii Ortodoxe Ruse din 26 decembrie 2002

La 26 decembrie 2002 Sfîntul Sinod al Bisericii Ortodoxe Ruse a atras încă odată atenția arhierilor întîistătători:

- *Nimeni să nu grăbească procesul de canonizare a clericilor și mirenilor locali care s-au săvîrșit recent*".

- *Materialele pentru canonizarea nevoitorilor trebuie să fie verificate cu minuțiozitate de către comisia eparhială pentru canonizarea sfinților*.

- *Nu se admite publicarea datelor neverificate legate de viața, nevoițele și pătimirile clericilor și mirenilor din Biserica Ortodoxă Rusă*.

- *Nu se admite colectarea semnăturilor în eparhii pentru canonizarea anumitor fețe, fapt care, deseori, este folosit de către diverse forțe în scopuri nebisericesti*.

"Nu putem proslăvi în același timp pe mucenici și pe ucigașii lor"

În preajma sărbătorilor de iarnă patriarhul Alexie al Moscovei a fost asaltat de reprezentanții mai multor posturi de radio rusești care i-au cerut să facă o apreciere a exploziei de pietate stîmrite în jurul numelor lui Ioan cel Groaznic și a lui Rasputin.

Printre altele, patriarhul a zis: "Cum putem proslăvi în același timp pe mucenici și pe cumpliții lor prigonitori? Canonizarea țarului Ioan cel Groaznic ar pune la îndoială pătîmirea pentru credință a sfințului ierarh Filip și a sfințitului mucenic Cornilie de la Pscovo-Pecersc, care, după mărturia cronicilor, "de la viața această stricăcioasă a fost trimis de către țar la Împăratul Ceresc în sălașurile veșnice".

"Tot așa, nu există nici un temei să se pună problema canonizării lui Grigori Rasputin, a cărui moralitate dubioasă arunca o umbră nedorită asupra augustei familii a viitorilor pătîmitori Împăratul Nicolae II și familia sa", consideră întîistătătorul Bisericii Ruse.

Patriarhul Alexie a ținut să menționeze necesitatea respectării normelor canonice bisericesti privind canonizarea nevoitorilor ortodocși.

De pe etichetele de votcă, pe icoane!

"Rasputin nu e doar votcă..."

Sub această lozincă forțele național-șovine din Rusia încearcă să promoveze o nouă imagine a lui Grigori Rasputin, persoană reală care a căpătat rezonanță de legendă, simbol al dezmățului și al parvenirii.

Cărți și casete video și audio care "mărturisesc" despre sfințenia "starețului clevețit" au invadat bisericile din întreaga Patriarhie. Ele sînt "importate" și în Basarabia, bucurîndu-se de un mare succes.

De acum a fost pictată icoana și s-a scris acatistul "sfințului mucenic Grigorie cel Nou". Se răspîndește zvonul că icoana lui Rasputin izvorăște mir.

Toate acestea fac credibilă bășcălia ce se face pe seama sfințeniei creștine și a Bisericii de către ziariștii mai puțin ortodocși în articolele cu

titluri cum ar fi "Normalino, Grișa?" ("E bine, Grișa?").

Rasputino-mania aduce un mare prejudiciu Bisericii, transformînd sfințenia creștină într-un subiect de batjocură și zeflema pentru presa de scandal.

Cronica evenimentelor:

1988-1996 - declanșarea și întîinerea procesului de rehabilitare a lui Grigori Rasputin.

1996 - Apare cartea lui O. Platonov "Viața pentru țar. Adevărul despre Grigori Rasputin".

1997 - Conferința dedicată perspectivei canonizării lui Rasputin la care episcopul Veniamin al Primorscului îi face apologia. Apare cartea "Starețul clevețit" de I. Evsin.

2000 - Se tipărește "Acatistul sfințului mucenic Grigoie cel Nou" scris de oarecine Nicolai Cozlov.

2001 - Se pictează fresca familiei țariste împreună cu Rasputin.

Uniunea Frăților Ortodoxe face demersul de canonizare al lui Rasputin, respins de către patriarhul Alexei al Moscovei: "Un grup de falși rîvnitori ai ortodoxiei și ai autocrației, cu de la sine putere, încearcă să canonizeze prin ușa din spate tirani și aventurieri, să determine oamenii neinformați să-i cinstească..."

2002 - Un necunoscut a vărsat vopsea pe fragmentul frescăi cu imaginea lui Rasputin.

Între timp, mania canonizării lui Rasputin ia amploare. La ea aderă și unii episcopi. Se încearcă luarea cu asalt a Sinodului și canonizarea cu sila a legendarului Rasputin, care, de pe etichetele de votcă, s-a mutat, șiretul, pe icoane.

"Doctrina Rusiei înaintată de către graful Uvarov pe vremea țarului Nicolai I suna: "Ortodoxie, Samoderjavie (Autocrație), Narodnost". Dacă "Samoderjavia" a fost deja sfințită prin canonizarea lui Nicolai II și canonizarea de facto a lui Ioan cel Groaznic, locul vacant pentru simbolul "Narodnost" îi revine lui Rasputin..."

DMITRI POLIHOVICI
"Zercalo nedely", 2-8 nov. 2002

Informațiile de pe această pagină au fost preluate, în special, de pe www.pravoslavie.ru și www.mirror.kiev.ua

Și nu ne duce pre noi în ispită, ci ne izbăvește de... Pașaport!

Panica în jurul pașapoartelor de plastic amenință să nască o nouă "staroobriadcestvo"

La Catedrala centrală din Chișinău o parte dintre credincioși colectează semnături pentru înlocuirea pașapoartelor de plastic cu altele care să nu conțină codul de identificare a persoanei. Lista cu semnături ar urma să fie înmănată președintelui țării Vladimir Voronin cu cererea de rigoare.

Unii lideri de opinie din cercurile bisericesti din Ucraina și Rusia susțin că pașapoartele de plastic sînt o unealtă a diavolului, din cauza barelor codului de identificare care ar conține cifra apocaliptică 666. În viziunea lor, oamenii care dețin astfel de pașapoarte și-au vîndut sufletul lui satana.

Mulți dintre credincioșii moldoveni, care au vizitat unele mănăstiri din Ucraina, din cauză că dețineau pașapoarte de plastic, au fost batjocoriți și respinși de la împărțășanie ca niște vînduți diavolului. Unii ajung să susțină că preoții care au acceptat aceste pașapoarte au căzut din har și nu mai sînt preoți.

Alții, mai toleranți, afirmă că aceasta este doar o pregătire a venirii lui Antihrist în lume, dar ea trebuie împiedicată cu orice preț.

Panica legată de pașapoartele de plastic atinge apoteoza în Ucraina. Excesele de zel ale unor călugări și călugărițe de acolo au condus Sinodul Patriarhiei Moscovei să discute chestiunea pașapoartelor și a codului de identificare personală în două ședințe. Deoarece consideră decizia Sinodului prea voalată și "neduhovnicească", liderii de opinie din cercurile antipașaportiste îndeamnă credincioșii, prin foi volante și verbal, să nu ia în seamă Sinodul și să nu asculte episcopii care nu condamnă pașapoartele de plastic.

Solicitat de către reporterul nostru, secretarul mitropolitului, părintele Vadim Cheibaș, a declarat că acțiunea de la catedrală "nu este o inițiativă a Mitropoliei, ci una a credincioșilor".

"Aceasta este opinia unor credincioși și ei au dreptul să și-o

exprime - a declarat parohul Catedralei, părintele Anatolie Cibric. A le interzice oamenilor să vadă într-un fel sau altul, înseamnă a le încălca voia liberă, pe care nici Dumnezeu nu o încalcă. Însă noi avem grijă ca situația să nu iasă de sub control. Eu, personal, condamn extremismul și cred că preoții care opresc de la împărțășanie pe motivul pașaportului vor da seama înaintea lui Dumnezeu pentru fapta lor".

Duhul apocaliptic ia amploare mai cu seamă în regiunea de nord a țării. Vecinătatea cu Ucraina, de unde se aduc cărți și volante extremiste, vaforizează răspîndirea fenomenului.

Unele voci din Biserică sînt de părere că intrigile și conflictele iscate în jurul pașapoartelor de plastic amenință să nască o nouă "staroobriadcestvo", cînd o parte dintre credincioși, pentru niște motive neînsemnate, au refuzat să mai asculte ierarhia, formîndu-și o tabără separată.

Ludmila CONDURACHE

Ziarul canadian *National Post* consideră că zvonul despre clonarea Evei este o farsă

În ultima săptămînă a anului trecut secta raeliților, înființată de Claude Vorilhon, a declarat că a clonat prima ființă umană. Liderul sectei se grozăvea că ar fi fost vizitat de extraterestri care i-ar fi descoperit "secretul" că omenirea a fost creată de către ei prin inginerie genetică. De atunci, însă, nu a fost prezentată nici o probă care să ateste știrea.

„...trișarea cu clonarea le-a oferit o atenție din partea presei pe care o organizație de teapa lor o putea căpăta doar sinucîngîndu-se în masă”

Scopul raeliților este limpede: ca și toate sectele totalitare ei se află într-o vînațoare permanentă de noi membri, iar trișarea cu clonarea le-a oferit o atenție din partea presei pe care o organizație de teapa lor o putea căpăta doar sinucîngîndu-se în masă. Însă adevărata mistică este în altceva - cum de mijloacele mass media au acordat raeliților mai mult decît 15 minute, acel maximum absolut, pe care îl merita „senzația” lor escrocherească.

„Probele - ia-le de unde nu-s!”

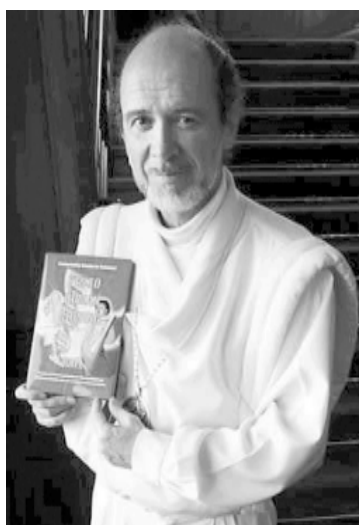
Au trecut de acum aproape două săptămîni de la ziua cînd secta a declarat despre apariția pe lume a Evei. Dar probele ia-le de unde nu-s, cu toate că ziaristi continuă să năvălească la conferințele de presă ale

raeliților (unde servesc fetișcane-sectante seducătoare în fuste foarte scurte și cu decolteuri foarte mari), ca albinele la miere.

Presa îi ajută pe sectanți să dobîndească statut de denotație religioasă

La 3 ianuarie Conny Chang - una dintre cele mai remarcabile comentatoare a CNN -, nu doar că l-a invitat pe liderul raeliților Claude Vorilhon în emisiunea sa, ci chiar a acceptat pretenția nebunească a aceluia de a i se adresa în emisie directă cu „Preasfinția Voastră”.

Diverse mijloace mass media în toată lumea s-au străduit să ridice statutul și prestigiul raeliților numindu-i „mișcare” sau chiar „denotație”, de parcă aceștia ar fi anglicani sau bapțiști. În realitate, raeliții nu sînt altceva decît o sectă totalitară amorală, care se îmbogățește pe disperarea și suferința familiilor sterile și a celor care au pierdut pe cei dragi. Raeliții promit să le ajute

Claude Vorilhon - celebru peste noapte.

să nască copii sau să le întoarcă copii ale rudelor decedate.

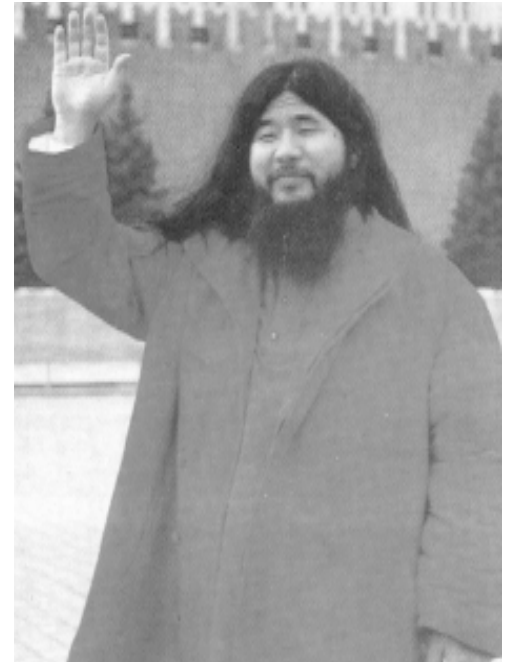
Problema clonării este o problemă gravă, pentru a cărei aprofundare e nevoie de mult timp și multă atenție. Pe raeliți, însă, nu i-a costat nimic”.

NATIONAL POST,
8 ian. 2003

Cînd Stalin nu-i acasă...

(Seko Asahara pe Piața Roșie salută țările CSI-ului)

Liderul sectei Aum (mai nou, Alef), Seko Asahara a fost găsit vinovat în actul terorist din metroul din Tokio din 1995. Secta teroristă numără mulți adepți în țările fostei URSS.

Securitatea de stat a Japoniei a prelungit cu 3 ani termenul de supraveghere a sectei Aum Senrike

Pe 20 ianuarie 2003, Direcția de Anchetă pentru Securitatea Publică din Japonia a prelungit cu 3 ani termenul de supraveghere a sectei nipone Aum Senrike (informează ITAR TASS).

Serviciile secrete consideră că supravegherea sectei Aum, redenumită Alef (prima literă a alfabetului iudaic), este necesară în scopul de a exclude organizarea a noi atacuri teroriste de către adepții acesteia.

DASP a prezentat 400 de dovezi pentru care activitatea grupului extremist prezintă pericol pentru societate.

După părerea experților, fostul conducător al sectei, Seko Asahara (numele adevărat al căruia este Taju Matsumoto), vinovat de organizarea a zeci de crime, printre care atentatul terorist din metroul din Tokyo în martie 1995, păstrează pînă în prezent o puternică influență asupra Alef. Membrii sectei, consideră reprezentanții serviciilor secrete, sînt gata să îndeplinească orice ordin din partea "proorocului" în vîrstă de 47.

Din februarie 2000 pe teritoriul Japoniei sînt supravegheate 88 de subdiviziuni ale sectei.

Aum Senrike în Rusia

În Rusia există o filială a sectei care are un număr impunător de fani. După incidentul din metroul din Tokyo, activitatea sectei a fost interzisă de către autoritățile rusești, ceea ce a condus pe membrii acesteia să treacă în ilegalitate.

În decembrie 2001, în Vladivostok a avut loc procesul intentat împotriva grupului de adepți ruși ai sectei "Aum Senrike" în frunte cu Dmitri Sigacev. Membrii acestui grup planificau atacuri teroriste în orașele din Japonia cu scopul obținerii eliberării din închisoare a liderului sectei Seko Asahara.

Secta a încercat să se implanteze și în R. Moldova la începutul anilor '90, dar din motive necunoscute ea nu a fost înregistrată oficial.

10.000 de monahi budiști sînt gata să-și dea foc

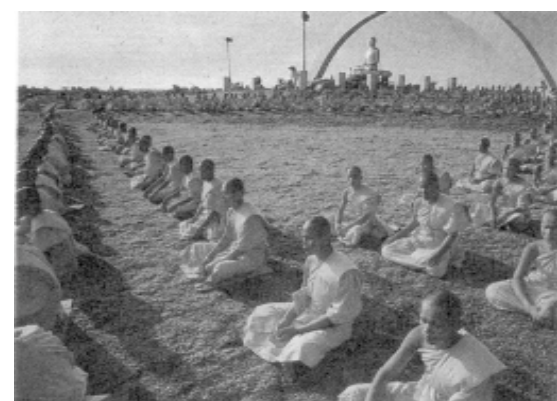
În jur de 10.000 de monahi ai unei mănăstiri budiste sînt gata să-și dea foc, dacă Guvernul Thaiandei va adopta noua lege care contrazice principiile budismului.

Revolta monahilor a fost provocată de intenția Guvernului

Thaiandez de a promova un nou act legislativ care va limita împuternicirile căpeteniei budiste, transferînd puterea în mîinile unui sfat format din 30 de monahi.

În declarația lor, monahii adunați în regiunea Bangkokului amenință "să-și pună capăt vieții, pentru a apăra tradițiile vieții călugărești".

Conform datelor Agenției EFE, Thailanda numără circa 300.000 de călugări budiști.

După
www.religio.ru

Irakul nu este singurul rău din lume

Ignatie IV este Întâi Stătătorul uneia dintre cele mai vechi Biserici Ortodoxe – cea a Antiohiei. Teritoriul canonic al patriarhului Ignatie cuprinde zona “fierbinte” a planetei – Siria, Irak, Kuwait, Liban, Iordania.

Recent, preafericitul Ignatie a efectuat o vizită la Moscova unde a fost primit de către patriarhul Alexie II și președintele Putin.

În cadrul întâlnirii cu președintele Putin și patriarhul Alexie al II-lea, ierarhul sirian s-a pronunțat categoric împotriva unui eventual război în Irak, care ar duce, inevitabil, la noi sacrificii umane. “Ca orice alt război, operațiunea intenționată de către americani este una amorală”, a declarat patriarhul în cadrul discuției din Kremlin. “Nu sintem deloc convingși că în lume nu există și alt rău în afară de Irak”.

Patriarhul Ignatie se bucură de o autoritate morală deosebită în Orientul apropiat, fiind un militant activ pentru pacea în regiune. După moartea patriarhului Diodor al Ierusalimului, acum doi ani, Ignatie al IV-lea a reprezentat o perioadă, la solicitările ortodocșilor palestinieni, și interesele acestui patriarhat. Menținerea prezenței ortodoxe în Orient a depins mult în ultimii ani de acest ierarh,

merit cu atât mai substanțial, cu cât acești ani au fost marcați de numeroase conflicte politice și religioase.

Scopul vizitei patriarhale a fost consolidarea relațiilor cu Biserica Rusă, de care depinde, în mare parte, conform spuselor patriarhului Ignatie, atitudinea în lume față de ortodoxie. Este prima vizită de acest nivel din perioada post-sovietică. Cei doi patriarhi au slujit împreună sfânta Liturghie în biserica din incinta Kremlinului. O slujbă comună a patriarhilor Bisericii Rusă și Antiohiană nu s-a mai oficiat de trei secole.

Patriarhul Ignatie al IV-lea al Antiohiei a fost decorat, în cadrul recente sale vizite la Moscova, cu ordinul “Sf. Apostol Andrei”, una dintre cele mai prestigioase distincții ale Bisericii Ruse.

Ignatie al IV-lea este Întâi Stătătorul uneia dintre cele mai vechi Biserici Ortodoxe – cea a Antiohiei, a cărei teritoriu canonic-administrativ prezintă astăzi, în plan politic, una dintre cele mai fierbinți zone ale planetei – Siria, Irak, Kuwait, Liban, Iordania.

În anul 2003 se împlinesc 190 de ani de la înființarea episcopiei Chișinăului

În acest an se împlinesc 90 de ani de la înființare episcopiei Chișinăului. Mitropolia Chișinăului și a Întregii Moldove va desfășura cu această ocazie un șir de manifestații jubiliare în care vor fi antrenați preoți, credincioși și personalități din Basarabia și din străinătate.

Cronica pe scurt:

În 1813, după alipirea Basarabiei la Rusia, pe teritoriul dintre Prut și Nistru a fost înființată o nouă eparhie în cadrul patriarhiei Moscovei – Episcopia Chișinăului și a Hotinului.

Între anii 1918-1940, Episcopia Chișinăului s-a aflat sub jurisdicția canonic-administrativă a Patriarhiei Române, ca apoi să treacă iarăși, odată cu anexarea Basarabiei la URSS, la Patriarhia Rusă.

Din 1991, Arhiepiscopia Chișinăului capătă statut de Mitropolie. Din 1989, în fruntea Mitropoliei Chișinăului și a Moldove se află ÎPS Vladimir (Cantarean).

În prezent, Mitropolia Moldovei numără patru episcopii și peste 1400 de parohii.

Un film de scandal despre o tăcere scandalosă

Regizorul francez de origine greacă, Constantin Costa-Gavras a turnat un film despre tăcerea Papei Pius XII din timpul războiului fascist

Regizorul francez de origine greacă, Constantin Costa-Gavras, a încheiat recent lucrările asupra unui film de lung metraj, dedicat tăcerii

enigmatice a papei Pius XII în perioada celui de-al doilea război mondial vizavi de masacrarea evreilor de către naziști.

De peste un deceniu, de când s-a inițiat canonizarea lui Pius XII, comportamentul suveranului pontif din perioada războiului a fost pus adesea în discuție. În primul rând, deoarece acesta nu și-

a expus ferm pozițiile vizavi de crimele fasciste și mai cu seamă, față de teroarea Holocaustului. Guvernul de atunci al statului italian și principalul aliat de război al Germaniei, reprezentat de Benito Mussolini, ar fi primit un asemenea gest ca pe o riscantă lipsă de loialitate a Bisericii Romano-Catolice față de pozițiile sale politice, fapt ce era să ducă, implacabil, la alterarea relațiilor dintre Vatican și Italia fascistă.

Filmul lui Gavras este bazat pe memoriile ofițerului SS Curt Herstein, care s-a sinucis în 1945 după o descriere amănunțită a realității din lagărele de exterminare în masă.

Herstein a informat în mai multe rânduri Vaticanul referitor la procedurile antiomane de nimicire a evreilor, mai multe persoane din anturajul papal cunoscând cu exactitate starea reală a lucrurilor din lagărele de concentrare.

Filmul arată că însuși papa ar fi fost bine informat în această

privință, însă a refuzat să întreprindă vreo acțiune concretă pentru încetarea genocidului. Atunci când un capelan întors proaspăt de pe linia frontului i-a povestit despre ororile săvârșite de către naziști asupra evreilor, papa Pius ar fi spus: “Pot doar să mă rog pentru ei”.

Presa de scandal vorbește despre refuzul papei Pius de a condamna uciderile în masă ale evreilor. Regizorul însă nu urmărește scopul de a denigra autoritatea pontifului și a Bisericii Romano-Catolice: „Pentru mine ideea tăcerii este tema centrală a filmului, mărturisește Costa-Gavras în vîrstă de 69 de ani. Tăcerea oamenilor, a multor oameni din Biserică. Unii mai îndrăzneți vorbeau, dar liderii Bisericii păstrau tăcerea”.

Filmul este construit pe opoziția tranșantă dintre figura unui nazist și a unui preot care întruchipează tragedia tăcerii papale.

După Mark Levin, JEWISH.RU

Suveranul Pontif pune la cale o cădere pe gânduri asupra propriei infailibilități

Papa Ioan Paul II a declarat că este gata să pună în discuție rolul puterii papale, cu scopul de a facilita unirea dintre confesiunile creștine.

După cum relatează ITAR TASS, în cadrul audienței tradiționale ținute în sala lui Paul VI din Vatican, capul Bisericii Romano-Catolice, în legătură cu săptămîna declarată de către romano-catolici “Săptămîna unității creștine” (18-25 ianuarie) a făcut referire la enciclica sa “Un unum sint” (“Ca toți să fie una”).

În acest act, papa Ioan Paul II a propus “o revedere comună a rolului episcopului Romei”, pentru a găsi “formula realizării primatului întîistîtorului Romei în noile condiții create”.

Postulatul primatului papei de Roma asupra tuturor episcopilor creștini este una dintre principalele piedici în calea unirii dintre romano-catolici, ortodocși și protestanți.

După www.religio.ru

Anatema creștină și anatema iudaică

Spre deosebire de Sinagogă, în Biserica Ortodoxă nu se rostesc blesteme, decât asupra demonilor

Anatema este sentința prin care cineva este exclus dintr-o comunitate

Pentru majoritatea oamenilor cuvântul „anatema” are o conotație negativă. Anatema este resimțită ca o nedreptate și o violare comisă asupra celui anatemizat. Aceasta intră în conflict cu dreptul fiecărui om la libera alegere și opinie, contrazice însăși esența omului care este libertatea.

Totuși, ce este anatema?

Anatema este sentința prin care cineva este exclus dintr-o comunitate. Ne-am obișnuit ca această comunitate să fie religioasă, dar ea poate fi oricare alta. Partidul Comunist de pe vremea URSS avea și el ceremonia excluderii membrilor compromiși, care se făcea în pub-

lic, ca învățătură de minte pentru ceilalți.

Așadar, anatema este sinonimă cu separarea sau izolarea.

Însă felul în care această anatemă este rostită și scopul cu care se face pot fi diferite.

În acest spațiu cultural și geografic anatema e cunoscută pe fondul creștin. Ea se asociază cu dictatura bisericească, cu inchiziția, așa cum bine s-au îngrijit propagandiștii ateismului. Zic bisericească, pentru că cei mai mulți fac diferență între creștinism și Biserică. Există un creștinism bun, care învață să ierți și să-ți iubești aproapele și altul bisericesc care te agresează cu dogmele și anatemele sale. Totuși, pozițiile Bisericii nu sînt întotdeauna corect citate. Pentru aceasta există diverse

motive. O revedere mai actualizată a problemei ar putea descoperi multe lucruri necunoscute sau eronat interpretate.

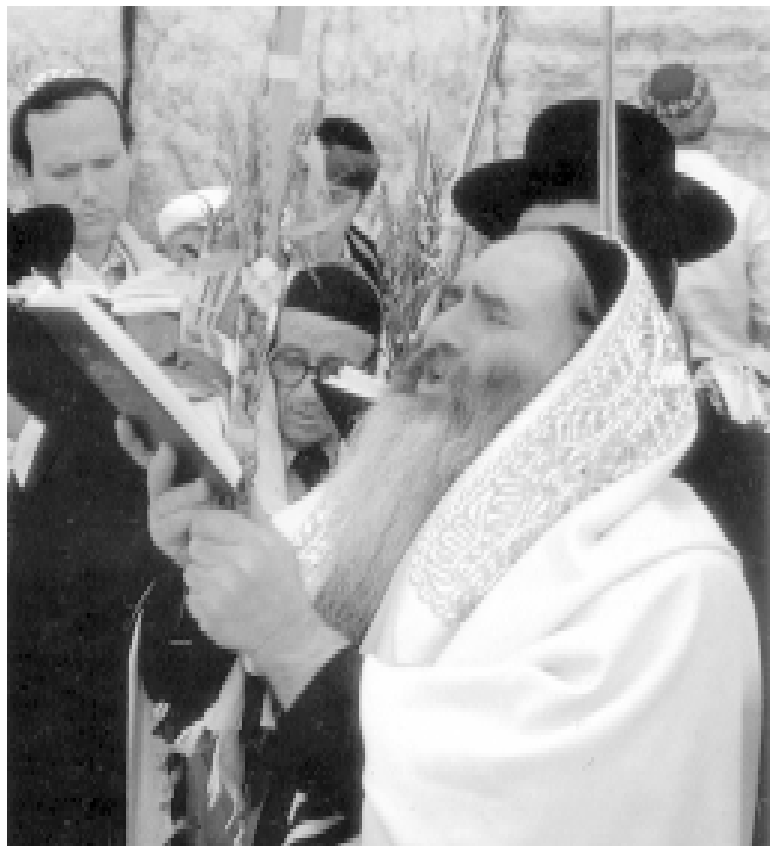
Fiecare om este liber să creadă sau să nu creadă

Biserica este Hristos și oamenii adunați în jurul Lui. Pe toți acești oameni îi unește credința în Hristos. Adică, ei toți au aceeași credință. Aceasta este condiția ca ei să fie una, ca între ei să nu-și aibă locul dezbinarea. Credința, pe lângă trăire, este exprimată și prin cuvinte sau postulate. Altminteri, ea nu ar putea fi transmisă altora și nu ar exista nici un criteriu care să constate adevărul despre ea. Învățătura de credință este formulată (nu „alcătuită”) de comun acord, în Duhul Sfînt, de către membrii Bisericii, în conformitate cu Sfînta Scriptură. A adera la Biserică înseamnă a mărturisi învățătura de credință a Bisericii. Și invers, după cum este și firesc și logic, a te separa de Biserică înseamnă a nu mărturisi învățătura de credință a Bisericii sau a mărturisi altă învățătură.

Fiecare este liber să adere sau să se separe de Biserică. Aceasta este convingerea creștină. Nimeni nu poate fi forțat să creadă și nimeni nu trebuie condamnat pentru faptul că nu crede. Credința este un dar dumnezeiesc, pe care Dumnezeu îl dă cui vrea El și cînd vrea El.

Anatema creștină nu este un blestem

Spre deosebire de Sinagogă, în Biserica Ortodoxă nu se rostesc blesteme, decât asupra demonilor. A blestema un om este un mare păcat, deoarece fiecare om are șansa și dreptul de a se reîntoarce la Dumnezeu și în Biserică. Anatemele ortodoxe nu sînt decât niște clarificări de doctrină. Ele

sună în felul următor: „Oricine nu mărturisește cutare, să fie anatema”, adică nu este membru al Bisericii, chiar dacă o pretinde. Aceste constatări și specificări sînt necesare pentru păstrarea purității credinței și protejarea celorlalți membri ai Bisericii de erorile doctrinare.

Anatema nu contrazice libertatea omului și dreptul lui la alegere. Dimpotrivă, ea confirmă libera alegere a cuiva, declarînd-o public. Credinciosul, atunci cînd renunță la învățătura Bisericii, se auto-separă automat de comunitate. În cazul în care această alegere s-a făcut din ignoranță și nevinovăție, Biserica îl invită să-și revizuiască încă odată poziția și, dacă el renunță la ea, rămîne în Biserică, așa cum au fost cazurile celebre ale sfinților Gherasim al Iordanului sau Grigorie episcopul, tatăl sfințului Grigorie Teologul, care au căzut în arianism din simplitate, dar s-au întors cînd au fost atenționați de Biserică. Însă, dacă cineva stăruie să contrazică învățătura creștină, el este separat de Biserică.

Acesta este un gest firesc, care nu poate să nemulțumească pe cel anatemizat, deoarece Biserica nu face decât să confirme libera lui alegere. Nu este nici o violență și nici o strîmtorare. Anatema rămîne valabilă pînă cînd anatemizatul își va anunța dorința de a se întoarce în comunitate. Ea poate fi abrogată în clipa următoare de cînd a fost rostită, dacă anatemizatul o cere.

Anatema creștină nu este însoțită niciodată de blesteme, ea lasă întotdeauna nădejdea reîntoarcerii. Reprimirea în obște se face prin simpla mărturisire de credință și nu prevede pedepse sau penitențe.

ALEXANDRU RAINER
pentru Opinii & Credințe

Cuvînt din Patericul Egiptean* despre doi frați care au fost despărțiți de avva Macarie Alexandrinul

Se spunea că au greșit doi frați în Schit și i-a despărțit pe ei avva Macarie alexandrinul. Și au venit oarecare și au spus lui avva Macarie cel mare egipteanul. Iar el a zis: „Nu sînt frații despărțiți, ci Macarie este despărțit”. Că era iubindu-l pe el.

A auzit avva Macarie că s-a făcut despărțit de bătrînul și a fugit în luncă. Deci, a ieșit avva Macarie cel mare și l-a găsit pe el rînit de țințari și i-a zis: „Tu ai despărțit pe frați și, iată, erau să se ducă în sat. Iar eu te-am despărțit pe tine și tu, ca o fecioară frumoasă, ai fugit aici în cămara cea mai dinăuntru. Iar eu, chemînd pe frați, am aflat de la dînșii și mi-au spus că nici una dintr-acelea nu s-au făcut. Vezi, dar, și tu, frate, nu cumva te-ai batjocorit de diavoli, deoarece nimic nu ai văzut. Ci fă metanie (pocăință) pentru greșeala ta”.

Iar el a zis: „De voiești, dă-mi canon!” Și văzînd bătrînul smerenia lui, i-a zis: „Du-te și postește trei săptămîni, mîncînd pe săptămîină o dată”. Căci acesta era lucrul lui totdeauna, a se posti în toate săptămînilor.

* Patericul Egiptean este o carte în care sînt cuprinse întîmplări pilduitoare din viața pustnicilor egipteni din veacurile IV-V, cît și învățături scurte, numite apoftegme.

Filozoful Baruch d'Espinoza a fost anatemizat de Sinagogă, expulzat și blestemat

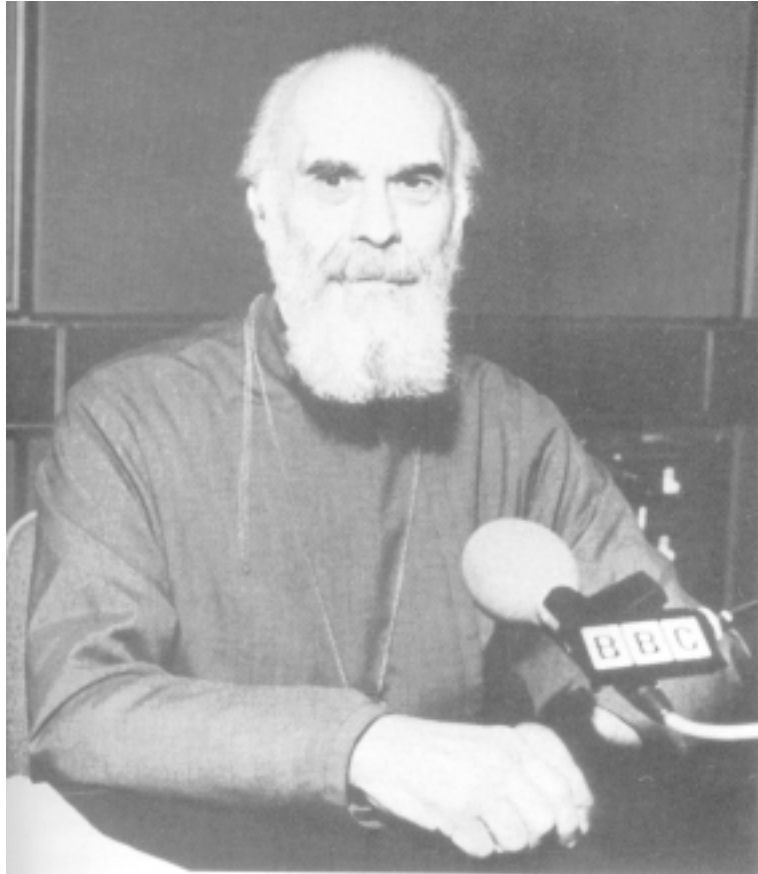

În 1656 vestitul filozof evreu Baruch d'Espinoza a fost atacat de un credincios evreu care i-a găurit haina cu o lovitură de cuțit. Drept cauză pentru acest incident au servit vizitele pe care filozoful le făcea unui fost iezuit liber cugetător. Acuzat de „erezii înspăimîntătoare” și de „acțiuni monstruoase” el este dat afară din Sinagogă prin următoarea sentință: „Pronunțăm excomunicarea, expulzarea, anatema și blestemul asupra lui Baruch d'Espinoza... Fie ca Dumnezeu să nu-l ierte niciodată”.

Potrivit lui Colerus, primul biograf al lui Spinoza, la evrei ar exista trei forme de excomunicare dintre care cea mai puternică, anatema Schammatha, i-ar fi fost aplicată filozofului. Ea se încheie cu cuvintele: „Ne rugăm bunului Dumnezeu să nimicească un asemenea om și să grăbească ziua căderii și pieirii sale. Doamne Dumnezeule, Dumnezeu al duhurilor, coboară-l mai jos decît pe orice păcătos, fă-l să dispară, nimicește-l, dă-l morții, fă-l să piară”.

* Informațiile despre anatemizarea lui Spinoza au fost preluate din cartea lui Dominique Colas „Genealogia fanatismului și a societății civile”, Ed. Nemira, Colecția „Societatea Politică”, București 1998, pp. 188-189.

Ateismul pe înțelesul ateilor

Mitropolitul Antonie în timpul tradiționalei sale emisiuni la BBC, Londra, 1993.

Antonie, mitropolitul Surojului (în lume Andrei Borisovici Blum) s-a născut la 19 iunie 1914 la Lausanne, în familia unui diplomat rus. Mama este sora compozitorului A. N. Scriabin. Copilăria și-a petrecut-o în Persia, unde tatăl său îndeplinea funcția de consul. După revoluția din Rusia, familia Blum emigrează. După câțiva ani de peregrinări prin Europa, în 1923 se stabilește în Franța. Aici și-a petrecut adolescența marcată de dificultățile condiției de emigrant și de aspirația conștientă de a trăi pentru Rusia.

În 1939 a absolvit facultățile de biologie și de medicină a Universității din Sorbona. A slujit pe front ca și chirurg al armatei franceze (înainte de înrolare primește în taină tundera în monahism). În perioada ocupației fasciste a fost medic în ilegalitatea antifascistă.

Este episcop din 1957. Din 1962 arhiepiscop și apoi mitropolit al eparhiei Surojului (Patriarhia Moscovei), fondată în insulele britanice. Doctor Honoris Causa a universităților din Aberdin și Cambridge.

Mitropolitul Antonie este unul dintre cei mai cunoscuți și iubiți predicatori ortodocși din Occident.

Întîlnirea cu Hristos

Odată, adolescent fiind, a auzit un discurs despre creștinism a unui teolog de seamă care, se pare, nu știa să vorbească băieților care prețuiau mai mult ca orice bărbăția și regimul militar. Iată cum își amintește de această întîmplare însuși vlădica:

El vorbea despre Hristos, Evanghelie, creștinism/.../, aducîndu-ne în conștiință tot ce este "dulce" din Evanghelie, totul față de ce am fi simțit repulsie și eu am simțit-o: blîndețea, smerenia, liniștea - toate trăsăturile unui rob, pentru care sîntem mustrați de la Nietzsche încoace. El m-a adus la starea cînd am decis/.../ să merg acasă, să văd dacă avem pe undeva vreo Evanghelie, să văd ce-i cu ea și să nu mai revin niciodată la acest subiect; mie nici prin cap nu-mi trecea că eu nu o voi sfinși așa, pentru că era absolut evident că el (teologul) își știa meseria/.../ Mama avea o Evanghelie, iar eu închizîndu-mă în camera mea am observat că sînt de fapt patru Evanghelii și, dacă-i așa, atunci una din ele este mai scurtă decît celelalte. Și așa cum nu mă așteptam la nimic bun de la nici una dintre ele, am decis să o citesc pe cea mai scurtă. Și iată aici am fost prins în cursă; de multe ori după aceea observam cît de șret poate fi Dumnezeu atunci cînd își întinde mrejele pentru a prinde pește; pentru că, dacă aș fi citit altă Evanghelie, aș fi avut probleme: fiecare Evanghelie are o oarecare bază culturală. Marcu însă scria anume pentru tineri sălbatici ca mine - pentru tineretul roman. Eu nu știam acest lucru, însă Dumnezeu știa și Marcu știa, probabil, atunci cînd a scris mai pe scurt decît ceilalți. Și astfel m-am așezat să citesc; și, sper că mă veți crede pe cuvînt, pentru că acest lucru nu poate fi dovedit/.../ Astfel citind, între începutul capitolelor unu și trei a Evangheliei după Marcu, pe care o citeam lent, pentru că limbajul nu-mi era familiar, am simțit deodată că, de cealaltă parte a mesei stă Hristos. Și acest sentiment era atît de puternic încît a trebuit să mă opresc din citit și să mă uit. Am privit îndelung; nu vedeam nimic, nu auzeam nimic și nu simțeam nimic. Dar chiar și atunci cînd mă uitam spre locul unde nu era nimeni, aveam conștiința deplină că aici, negreșit, stă Hristos. Îmi amintesc că atunci m-am lăsat pe spate și m-am gîndit: dacă Hristos este viu și stă aici, atunci Acesta este Hristos Cel înviat, deci eu știu din propria experiență că Hristos a înviat și deci, tot ceea ce se zice despre El este adevărat.

Să nu judecăm necredincioșii, ci să căutăm a înțelege motivele necredinței lor

A tunci cînd cineva spune: "Eu sînt necredincios", sau "Dumnezeu nu există!" – să nu-l judecăm întotdeauna din punct de vedere filozofic, dar să încercăm a întreba de unde vine această atitudine? Dacă doriți cu adevărat să faceți ceva pentru acest om, atunci ar trebui să puneți întrebări una după alta ca să înțelegeți; fără a înțelege veți ținti întotdeauna orbește.

Într-un sens anumit ateismul este o greșeală științifică, este refuzul de a

studia realitatea în întregime, este tot atît de neștiințific ca și cum ai spune: "muzică nu este, pentru că pentru mine ea nu există..." Noi nu putem prezenta astfel problema unui necredincios, pentru că există multe posibilități pentru el de a se apăra. Dar în general, ateismul este refuzul de a accepta mărturia, cel puțin istorică, a unor oameni consacrați, care spun: "Eu știu..." Mulți din aceștia sînt oameni de știință, spre exemplu Pavlov.

Du-te acasă și întreabă-te cînd ai avut nevoie pentru prima oară ca Dumnezeu să nu existe

U neori, omul devine necredincios pentru faptul că acesta este unicul său scut împotriva conștiinței. Mi-a venit acum în minte povestirea unui preot foarte inteligent, fin și cultivat din Paris. Cîndva a fost "ateu", adică trăia fără Dumnezeu și se considera prea elevat și inteligent pentru a-și permite să gîndească despre convertirea la credință. A discutat mai apoi cu un preot. Preotul fiind de la țară, fără cine știe ce studii deosebite, care a emigrat din Rusia, după ce l-a ascultat mult timp, i-a spus doar două lucruri: "În primul rînd, Sașa, nu este chiar atît de important faptul că tu nu crezi în Dumnezeu – Lui nu I se poate întîmpla nimic de la asta, minunat însă este că Dumnezeu crede în tine". Și altul: "Tu, însă, Sașa, mergi acasă și gîndește-te, cînd anume ai pierdut credința, anume cînd ai avut nevoie ca Dumnezeu să nu existe?"

Sașa a venit acasă și se gîdea; era nedumerit de o astfel de prezentare a problemei: se aștepta la un discurs misionar sau la niște instrucțiuni pentru consultarea unor tratate, iar în loc – nu mai înțelegea nimic. Și el, după cum spunea mai tîrziu, a căutat cauzele mai întîi în cunoștințele primite la Facultatea de Teologie din Paris, apoi în perioada prerevoluționară de la Facultatea din Rusia, apoi altundeva și nicidecum nu putea găsi, pînă a ajuns la timpul cînd avea șase ani. Locuia într-un oraș din Rusia, era un băiețel drăguț, mergea la biserică în toată duminica și era considerat a fi un copil evlavios: intra, făcea semnul crucii, se orea în mijlocul bisericii, în față, și se ruga lui Dumnezeu. În fiecare duminică primea un bănuț, pe care era dator să-l pună în căciula cerșetorului orb. Punea bănuțul și mergea la biserică cu sentimentul că a săvîrșit o faptă bună, de dragoste, i-a

acordat orbului atenție și poate sta acum liniștit în fața lui Dumnezeu.

Odată, înaintea sărbătorilor de Crăciun, plimbîndu-se cu mama prin oraș, a descoperit un magazin unde a văzut un minunat căluț de lemn care costa șase bănuți. A rugat-o pe mama să i-l cumpere, ea l-a refuzat, iar el a venit acasă foarte trist. Duminica următoare, pe cînd mergea la biserică, ajungînd în fața cerșetorului, s-a gîndit că, dacă nu-i va da de șase ori acest bănuț, și-ar putea cumpăra căluțul. Zis și făcut. A procedat astfel de patru ori, iar a cincea oară s-a gîndit: dacă ar fi să iau de la el un bănuț, atunci voi cumpăra cu două săptămîni mai devreme căluțul. Și a furat de la orb bănuțul. După care, intrînd în biserică a simțit că nu poate sta în față: dacă Dumnezeu îl va observa? S-a dus și s-a ascuns într-un colț al bisericii. Dacă a venit cu el acasă și a povestit totul părinților acestuia, care au fost profund uimiți: pînă acum era mic, stătea în fața lui Dumnezeu, iar acum s-a adîncit în sine, viața lui în Dumnezeu a devenit mai interiorizată, el caută un loc ascuns unde ar putea în tăcere și contempla să fie cu Dumnezeu (era o mămică destul de optimistă!).

Iar Sașa simțea că situația se înrăutățește și că trebuie să se ascundă de Dumnezeu. Și iată că de la universitate a venit fratele său mai mare, încărcat de cunoștințe ateiste, care s-a apucat să-i demonstreze că, de fapt, Dumnezeu nu există. Și Sașa mi-a spus: m-am agățat de această idee. Dacă nu este Dumnezeu, atunci nu are importanță dacă am furat bănuțul și n-am pus în căciula acei cincii. Acesta a fost începutul "ateismului" său: învățătura despre faptul că Dumnezeu nu există copilul a primit-o ca pe un colac salvator împotriva propriilor mustrări de conștiință.

Poți convinge pe cineva cu argumente logice că Dumnezeu există, dar asta nu-i va da și experiența vie a existenței Lui

Cunosc un tînar foarte dotat; a fost educat în ateism. Cînd a intrat la facultate, închiria o cameră în casa unui intelectual credincios, cu studii. Între ei s-au iscat interminabile discuții. Tînarul era nepregătit, fără experiență, stăpînul însă era deștept și experimentat, fapt pentru care l-a învins pe tînar cu ușurință. Și băiatul a dedus logic, din faptul că a fost dialectic învins: trebuie să devin și eu credincios. Se prezenta ca atare, s-a botezat, a făcut teologie, toată lumea aștepta de la el lucruri mari, dar, la un moment dat, a înțeles că, de fapt, n-a trăit niciodată vreo experiență religioasă, că tot ce a reușit să facă au fost deducțiile logice în urma faptului că cineva mai inteligent l-a învins într-o dispută logică.

Creștinismul este unicul materialism autentic

Profesorul Franc, cred, în una din recenziile sale a spus că unicul materialism autentic este creștinismul, pentru că noi credem în materie, adică noi credem că materia posedă o realitate absolută și definitivă, credem în înviere, credem într-un cer și pămînt nou, nu în sensul în care tot ce există acum va fi distrus din temelie, dar în sensul că totul se va reînnoi; ateistul, însă, nu crede în soarta materiei, ea este un fenomen trecător pentru el.

Sînt multe subiecte asupra cărora am avea ce discuta, în loc să rîdem unii de alții și să ne învinuim reciproc

Din păcate, polemica între cel mai brut materialism și creștinism nu-și are locul, nu există nici un fel de discuție. Există niște oameni care scriu cărți, dar sînt puține cazurile cînd se întîlnesc și discută între ei. Există multe teme în care ne-am putea întîlni, nu în sensul de a fi de acord unii cu alții, dar în sensul de a vorbi despre aceleași lucruri. Să zicem, primul punct de tangență ar fi omul. Teoretic vorbind, anume omul este situat în centrul concepției despre lume a materialismului, precum este și în creștinism. Dar tema dialogului ar fi următoarea – ce fel de om?

Fraza lui Feuerbach: „omul devine ceea ce mîncă...” Noi credem că prin împărțirea cu Sfintele Taine devenim ceea ce este Hristos. Și aici este un subiect, pe marginea căruia am putea discuta, în loc să rîdem unii de alții sau să ne învinuim reciproc. Se prea poate, sînt și alte subiecte asupra cărora am gîndit mai puțin. Din păcate, un astfel de dialog nu există, dar există ateii care doresc un dialog, care n-ar vrea neapărat să ajungem la un compromis, dar care manifestă o oarecare simpatie sau interes în atitudinile lor.

Hristos pe cruce a trăit experiența ateismului...

Mi se pare că se poate afirma, că, pentru a muri de moartea care ne este proprie, care are pentru noi cele mai reale și însemnate urmări, Hristos a trebuit să Se facă părtaș singurei cauze care aduce moartea – despărțirea de Dumnezeu. Nu poți muri, dacă nu-L pierzi pe Dumnezeu, iar strigătul Mîntuitorului: „Dumnezeu Meu, Dumnezeu Meu, pentru ce M-ai părăsit?” (Mt.15,34) – este strigătul Omului desăvîrșit, Care

liber, din dragoste, S-a făcut părtaș principalei tragedii a omului: la desfacerea de Dumnezeu, la faptul că omul L-a pierdut pe Dumnezeu. Dacă ar fi să primim acest argument, atunci putem spune că Hristos a trăit ateismul (nu vorbește despre ateismul ideologic, dar despre realitatea acestuia), dezîndumnezeirea, pe care nici un ateu din lume n-a trăit-o, și că nu este om – ateu sau credincios – care ar fi în acest

sens înafara experienței trăite de Hristos; că Hristos cuprinde și credinciosul, și ateul, cu toate că, fără îndoială, ateul ideologic sau omul, despre care apostolul Pavel spune: „dumnezeul lor este pîntecele” (Flp.3,19) – trăiește ateismul cu totul altfel decît Hristos în momentul dat. El L-a pierdut pe Dumnezeu ca să fie una cu noi în unica și ultima tragedie a omenirii.

APUSUL AVANGARDEI

„Noi trăim într-o epocă în care tocmai am asistat la un fel de agonie și la o moarte a acestor „isme” nu numai pe plan ideologic, ci și pe planul regimurilor politice...”

Interviu cu criticul literar, profesorul Nicolae Balotă

Întrebare: Venind la un simpozion de literatură laică, am fost plăcut surprins, și oarecum m-am regăsit auzind discursul dumneavoastră început cu acele frumoase cuvinte din *Ecleziast...*

Răspuns: Sînt din partea finală a Ecleziastului, acolo este o porțiune în care se vorbește despre vîrsta la care am ajuns. Este acea vîrstă înaintată în care te-appropii de sfîrșit. Și este bine că este așa, dar trebuie să te pregătești de acest sfîrșit. Adevărul este că acest pasaj din Ecleziast apare introdus printr-o frază ce se adresează tinerilor: „Să-ți amintești de Ziditorul tău în anii tinereții tale, înainte ca... (să vină zilele despre care vei zice: nu-mi găsesc nici o plăcere în ele”, Ecl. 12). Ei, și aici începe într-adevăr un lung, un admirabil pasaj în care se vorbește despre anii dinaintea de sfîrșitul vieții și de semnele prevestitoare ale acestei vîrste înaintate. Printre aceste semne este și faptul pe care eu acum, în ultimii ani, am început să-l observ, căci mărturisesc că nu-l remarcasem mai demult. Și anume, te trezești foarte devreme dimineața, atunci cînd noaptea se îngîmă cu ziua, cînd încă e întuneric afară, și totuși unele păsări încep să ciripească, și le auzi. Te trezesc păsările acestea care ciripească încă înainte de zori. Deci la aceasta am făcut o aluzie, mă rog, în vorbirea mea de deschidere a acestui colocvii.

Întrebare: Cum se vede de la această vîrstă a Ecleziastului literatura română contemporană, acel desant care a avut loc după 80? Acum sîntem într-o epocă postmodernă, „post-postmodernă”, cum o mai numește critica literară. Ce valori ar putea fi remarcate, direcții posibile...

Răspuns: Vedeți, nu aș da un nume acestei epoci. Numele, de obicei, sînt înșelătoare și nici nu se potrivesc cele pe care le dă o anumită generație. Este chiar de-a dreptul ridicol ca oamenii din Evul Mediu să-și fi spus „noi, cei din Evul Mediu!” Nu-i așa? Oamenii din epoca modernă, spre sfîrșitul căreia ne îndreptăm noi astăzi, au avut conștiința modernității. Chiar aceasta ține, oarecum, de definiția acestei epoci. Acum să revin la ceea ce mă întrebați în legătură cu generațiile, respectiv cu situația actuală a literaturii. Vedeți, spre sfîrșitul acestui secol, acestui mileniu, și cum spuneam adineaori, spre sfîrșitul epocii moderne, pe care îl trăim noi - (desigur acest sfîrșit se poate întinde pe zeci și zeci de ani, primele semne au apărut încă la sfîrșitul secolului al XIX-lea și va dura poate pînă la sfîrșitul secolului viitor) - deci, în această epocă, sînt destul de multe curente, tendințe care se întretaie, care se conjugă, se amestecă între ele și e destul de greu să desprinzi unul.

Eu care stau în apus o bună parte din an, pentru că locuiesc la Paris, unde, mă rog, sînt profesor, dar, în același timp, îmi pot permite să vin în țară și să stau uneori chiar cîteva

luni pe an. Ei bine, nici acolo, în Franța, după cum nici în România, n-aș putea desprinde un curent dominant, n-aș putea să caracterizez situația actuală literară, artistică și în genere culturală, definind-o printr-un termen, cum ar fi fost, desigur, o epocă dominată de romantism, sau de o școală, parnasianismul, sau de un curent de avangardă, cum a fost în prima jumătate a secolului nostru, să zicem, suprarealismul sau dadaismul, sau altele. Deci n-aș putea numi. Noi trăim într-o epocă în care tocmai am asistat la un fel de agonie și la o moarte a acestor „isme” nu numai pe plan ideologic, ci și pe planul regimurilor politice, a sistemelor politice, a marilor „isme”: nazismul, fascismul și comunismul. Pe de altă parte, totalitarismele secolului XX au cunoscut, din fericire, sfîrșitul lor nu numai pe plan politic, ci și pe plan literar, artistic. Mișcările de avangardă ale secolului, care au adus într-adevăr multe înnoiri pe diferite planuri, și-au cunoscut undeva agonie și sfîrșitul lor. S-ar putea spune că, folosindu-se cuvîntul unui celebru general de pe cîmpul de bătălie de la Waterloo, ultima bătălie a lui Napoleon, pe care a și pierdut-o, „garda moare, dar nu se predă”. Avangarda... și ea nu s-a predat... dar a murit. Ceea ce s-a petrecut și spre sfîrșitul secolului nostru cu generațiile pe care le cunoașteți dumneavoastră, pentru că, într-un anumit sens, ați făcut chiar parte din ele. Cum au fost la noi, să zicem, optzeciștii sau textualiștii, într-un anumit plan al literelor. Ei bine, acestora, după părerea mea, nu le-au urmat o altă școală, un alt curent, o altă categorie bine definită într-un anumit sens, dar îi putem găsi la noi, căci iată, am ascultat cu multă atenție astăzi seară la acest „concert”, foarte divers dealtfel, al poezilor, cînd fiecare și-a citit o producție proprie. Am văzut nu mai puțin de 60 de poeți. Dacă urmăreai cu atenție aceste poezii, ai fi putut descoperi o paletă întregă, de la unele în care răsuna vechi sonori ale unei poezii intimiste, deja oarecum clasicizate să-i spunem. Puteai auzi chiar sonorități de Vlahuță, de la începutul secolului nostru, pe lângă altele care îți puteai aminti într-adevăr de marii clasici ai sec. XX, căci putem să-i numim astfel, nu-i așa, pe Arghezi, pe Blaga, pe Bacovia, pe Barbu? Ei, bun. Dar în afară de aceasta, puteai uneori auzi și extravagante, îndrăznele, n-aș spune... temerități, revolte, brutalități, de ce să nu spun, nu întotdeauna de cel mai bun gust, trebuie să o mărturisesc. Pentru că se amesteca și multă vulgaritate în aceasta, în care dorința de a șoca se manifesta într-un fel de stare pură, pură nu pe plan moral, nici pe plan estetic, ci era numai și numai dorința de a șoca. Nu sînt un dușman al noutății, trebuie să o declar, am fost deschis, foarte deschis la noutate. În anii '60-'70 am dedicat cărți întregii literaturii absurdului, studiului noului roman francez și altor inovatori. Dar în

cazul acestor poeți la care m-am referit adineaori, sau acestor „producții” poetice, nu este o intenție novatoare, înnoitoare, reformatoare, ci pur și simplu una destul de brutală a șocului, un fel de tehnică a șocului pe care o vedem dealtfel din atîtea producții, trebuie să o spunem, mediocre sau submediocre ale televiziunii.

Întrebare: Pentru că am resimțit fiorul religios, care reiese și din vîrsta dumneavoastră, despre care vorbeați, să ne referim puțin la inflația elementelor religios-creștine preluate în literatura contemporană. Chiar auzeam un critic de la Iași vorbind de termeni ca „neo-ortodoxie”, care ar exprima cumva starea unor direcții literare de azi. Ce-ar putea însemna ele în etapa dată, a crizei prin care trece literatura, scriitorul contemporan?

Răspuns: Ați folosit bine cuvîntul de „criză”, pentru că traversăm, este cert, o criză. Acum să revin la ceea ce spuneți în legătură cu elementele nu numai de cultură religioasă, simboluri sau trimiteri către anumite texte scripturale din Vechiul sau din Noul Testament, aluzii la anumite dogme de credință, care se întîlnesc uneori în scrierile unor autori. Aș dori să amintesc un lucru, și anume: țineți minte „Gîndirea”, revista lui Nichifor Crainic, stilul gîndirii care s-a format în jurul „Gîndirii”, în care elementele aparținînd culturii religioase și bisericești, îndeosebi a culturii Răsăritene, deci a Ortodoxiei, aveau un loc însemnat. Acestea puteau fi elemente în grafică, pictură, mă refer de pildă la Demian, care erau promovate de gîndiriști în textele literare, în poezie sau eseistică. Eu cred că în secolul acesta care se deschide, o renaștere, o revigorare a unei spiritualități creștine este nu numai necesară, ci absolut vitală, și nu numai pentru cultura umană, ci pentru existența omului în lumea pe care și-a constituit-o în jurul său. De ce spun acest lucru? Nu-i doar faptul că eu însumi mă socot, cu păcatele mele, și mărturisesc cu o anumită umilință că nu arog aceasta ca o demnitate, ci ca un dar ce mi s-a făcut, un om al credinței. Deci nu numai din acest punct de vedere, pentru că eu proiectez credința mea asupra viitorului, dar și ca un intelectual, un gînditor, să zicem, mă rog, format în filozofie, în literatură, consider că despre această lume care se deschide, despre aceasta lume a sfîrșitului de eră modernă, deci a începutului unei noi epoci, nu se poate profeti, nu se poate spune cum anume se va profila, care va fi. Dar dacă această lume nouă nu are temeiuri, dacă nu va fi cu adevărat infiltrată într-o autentică spiritualitate creștină, atunci este o lume condamnată. Lumea stă întotdeauna și sub condamnare, epoca modernă avînd cele mai multe decăderi, cele mai multe rătăcirii, dar a fost și străbătută de puternice curente de credință.

Nicolae Balotă, născut la 26 ianuarie 1925, critic literar, profesor.

1943-1945 - urmează cursurile Facultății de Litere și Filosofie a Universității din Cluj. Cursuri de filosofia culturii, psihologie, limba și literatura franceză, estetică, istoria filosofiei; are loc debutul literar și jurnalistic.

În 1947 își ia licența cu magna cum laude, dar i se refuză de către autoritățile comuniste instalate în țară bursa oferită de statul francez.

1948 - prima arestare.

194-1954 - este eliberat, dat afară din facultate ca fost deținut politic; prietenii literare și spirituale (T. Vianu, C. Noica, M. Șora, Dinu Pillat, Pavel Chihaia, I. Negoiescu etc).

1956 - arestat și condamnat la șapte ani de închisoare pentru „înalta trădare” (Jilava, Făgăraș, Gherla, Pitești, Dej);

1970 - își susține doctoratul cu teza „Literatura absurdului”, apărută în 1971 la Editura Univers sub titlul „Lupta cu absurdul”; volumul primește Premiul Hașdeu al Academiei Române;

1970-1980 - multe volume apărute (eseuri, monografii,

studii), numeroase premii literare.

1981 - se stabilește la Paris, pînă în 1990 (anul pensionării) este profesor la Universitatea Francois Rabelais din Tours; este invitat al multor universități europene pentru cursuri, conferințe, colocvii, congrese; din 1979 lucrează și la Radio Europa Liberă, timp de 15 ani;

1990-2000 - îi apar volume de eseuri și memorialistică și în țară („Parisul este o carte”, „Calea, Adevărul, Viața”, „Caietul albastru”. Mai multe premii literare, printre care Premiul național de literatură al Uniunii Scriitorilor.

Discuția de față a fost realizată de către monahul Savatie Baștovoi la întîlnirea scriitorilor români din întreaga lume, Neptun 1999.

Sfînții țin această lume. Sigur că sînt foarte puțini, sînt puțini între noi. Dacă am avea în lumea aceasta, care este bîntuită de război, în apropierea noastră zece sfinți autentici, sînt convins că lumea ar arăta cu totul altfel. Nu-i așa? Sînt ca și dreptii despre care se vorbește în Vechiul Testament, grație cărora ar fi putut fi salvate Sodoma și Gomora, dar și cetățile care au fost distruse mai tîrziu. Or, tot astfel, civilizația aceasta va fi salvată doar dacă se va lăsa pătrunsă de o spiritualitate purtătoare de har și fecundă prin harul acesta.

Întrebare: În secolul trecut, anatimizarea de către Biserica Rusă a celebrului Tolstoi a stîrnit un adevărat scandal, care a incitat întreaga presă europeană. Biserica Greacă a făcut același lucru cu Kazantzachis. Credeți că în România, care este o țară majoritar ortodoxă, n-ar prinde bine cel puțin o punere în revistă a cărților cu subiect religios care apar? Nu neapărat o cenzură, ci măcar o analiză din punct de vedere al doctrinei ortodoxe.

Răspuns: Să știți că după părerea mea teologii, oamenii învățați ai Bisericii care unesc în același timp știința, să zicem, lumeașcă și știința divină, deci teologia și vreo disciplină, trebuie să-și spună cuvîntul. Un cuvînt care să nu fie, bineînțeles, acela al cenzurii, pentru că nici un fel de Biserică, nici Biserica Romei, nici Biserica

Răsăritului, nu mai are căderea aceasta de a opri, de a cenzura, de a elimina din circuitul mare anumite cărți, anumite lucrări sau anumite idei, nu se mai poate manifesta astfel. Dar este bine să-și spună opinia în legătură cu ele. Deci undeva să-și manifeste atitudinea față de formele acestea de manifestare ale unei culturi. De ce? Pentru că, am văzut aceasta încă din secolul trecut, sînt anumite forme ale civilizației și ale culturii care au căutat chiar într-un anumit fel, camuflete sub forme religioase, să devină ele însele obiecte de cult. În definitiv, omenirea a fost întotdeauna bîntuită sau atacată, într-un anumit sens, de anumite tentații de-a dreptul demonice, care să o ducă pe calea unei idolatrii. Nu găsim idolatrii în jurul nostru, semne ale unei idolatrii existente astăzi, tot astfel ca pe vremea baalilor din vechime? Astăzi nu poartă aceste nume, dar idoli există. Și avem întotdeauna tendința în noi să ne închinăm unui mic sau mare idol existent. Dacă credința dreaptă și autentică, întemeiată pe marii Sfinți și dascăli creștini, va insufla actualilor noștri teologi și cărturari din afara Bisericii anumite atitudini de viață, anumite direcții, directive, anumite idei, ei bine, atunci, într-adevăr, șansele unei noi culturi creștine se vor manifesta. Pentru că în criza culturii, ca să revin la termenul pe care l-ați folosit, salvarea nu poate să fie decît printr-o nouă cultură creștină. ■

Vorbiți-ne despre... ...ierarhia bisericească

Prea Sfințitul Dorimedont este unul dintre cei patru arhieri ai Mitropoliei Moldovei. Între anii 1991-1998 a fost stareț al mănăstirii Noul Neamț unde a adunat în jurul său un număr impresionant de călugări (circa 80), transformând fostul "spital de boli infecțioase" (la ce servise sfântul locaș în perioada sovietică) în cea mai însemnată mănăstire din Basarabia.

În 1998 a fost hirotonit episcop pentru eparhia de Edineț și Briceni. În noua eparhie a înființat câteva mănăstiri și două licee cu profil teologic, unul de fete și altul de băieți.

În imagine: Vlădica Dorimedont în vizită la penitenciarul din Lipcani.

R: Viața bisericească nu mai este un fenomen de subsol, ca altă dată. Astăzi presa mediatizează evenimentele religioase. Neînțelegerile dintre cele două Mitropolii, a Moldovei și a Basarabiei, au făcut ca terminologia bisericească să nu mai fie străină auzului publicului larg. De multe ori, însă, acești termeni, deși utilizați de către mulți, nu sînt clari, nu sînt înțeleși. Ce este un episcop, o episcopie și care este rostul lor în Biserică?

Ep. Dorimedont: Episcopul, sau arhierul, este și el un preot, dar un preot superior, după cum arată și cuvîntul „arhieru”, „arhi”, adică „mare” și „iereu”, preot. Cu alte cuvinte, episcopul este mai marele preoților. Preoția, așa cum am moștenit-o de la sfinții apostoli, are trei trepte: diaconia, preoția și episcopia. Diaconul participă la săvîrșirea slujbelor bisericești și a liturghiei, dar nu poate sfinți nimic, el este doar ajutorul preotului. Numai preotul și episcopul dețin har sfințitor și ei pot săvîrși taina Euharistiei, adică sfînta Liturghie și celelalte taine. Diferența dintre preotul simplu și arhierul este aceea că arhierul, pe lângă tainele pe care le poate săvîrși orice preot, are puterea de a hirotoni, adică de a consacra, prin punerea mîinilor și chemarea Sfîntului Duh, în diacon sau preot. La început, episcopul singur putea hirotoni și în treapta de episcop, mai tîrziu, însă, s-a hotărît ca episcopul să fie consacrat de cîțiva episcopi. Totuși, în cazuri excepționale, mai ales în vreme de prigoană, se admite hirotonirea în episcop de către un singur episcop.

Care e locul episcopului în raport cu ceilalți preoți? Este clar că el este un preot superior, dar care anume preoți i se supun? Există mai mulți episcopi, mai multe episcopii, mitropolii, patriarhii... Orice episcop poate pretinde supunere oricărui preot, indiferent din care episcopie sau mitropolie face parte?

Episcopul nu are nevoie să pretindă supunere, aceasta reiese din poziția pe care o ocupă și preoții de rînd o respectă, pentru pacea și integritatea Bisericii. Totuși, episcopul, deși i se cuvine cinste și respect din partea tuturor preoților, indiferent din care episcopie sau mitropolie fac parte, nu poate interveni în treburile altei episcopii. Fiecare episcop are jurisdicția sa canonică, hotărîtă prin Sinod, adică are un anumit număr de parohii și preoți pe care le administrează. Cuvîntul episcop mai înseamnă și administrator.

În afară de episcopi mai există și mitropolii, și patriarhi...

Mitropolii și patriarhii sînt și ei episcopi ca și ceilalți, atîta doar că dețin funcții administrative mai înalte.

Ce se întîmplă dacă un episcop își calcă angajamentele? Cine îl poate trage la răspundere, de vreme ce el este „cel mai mare”?

În Biserica Ortodoxă nici măcar patriarhul, care este și el un episcop, nu poate face nimic cu de la sine putere. Atunci cînd episcopul greșește, fie el chiar și patriarh, cazul lui este discutat în Sinod. Sinodul este adunarea mai multor episcopi care constituie instanța superioară în Biserică. Biserica Ortodoxă nu recunoaște infailibilitatea patriarhilor, așa cum mărturisește Biserica Romano-catolică despre Papa. Acțiunile Papei nu pot fi discutate, deoarece el este considerat infailibil. La ortodocși nu este așa. Patriarhul este un episcop ca și ceilalți, atîta doar că deține o funcție administrativă care prevede și grija pentru ceilalți episcopi din Patriarhia sa. Acest principiu a fost hotărît de Sfinții Părinți pentru a nu lăsa cirna Bisericii în mîna unui singur om, care, ca orice om, este supus greșelii. Capul Bisericii este Însuși Hristos și voia Lui se descoperă întregii Biserici, în adunare, adică în Sinod. Patriarhul este „întîiul între egali”, după cum s-au exprimat Părinții. Ceilalți episcopi îl cinstesc și îl ascultă, ca pe unul care a fost ales, de comun acord, să le fie sfătuitor.

Ce legătură au între ei episcopii, mitropolii și patriarhii din toată lumea? Știm că există patriarh în Constantinopol, în Ierusalim, Rusia, România, Serbia și Georgia. Care este relația dintre ei?

Toți episcopii ortodocși sînt uniți prin Hristos, în Euharistie. Aceasta înseamnă că își recunosc ca valide tainele și se împărtășesc din același potir, adică au comuniune euharistică (de împărtășanie). Atunci cînd un episcop se abate în erezie sau schizmă lui îi este refuzată comuniunea euharistică de către ceilalți episcopi, pînă renunță la rătăcirea sa. În virtutea acestei comuniuni Biserica supraviețuiește și dăinuie, pentru că toți, în Duh și în adevăr, ne rugăm unii pentru alții, după cum am primit poruncă de la Hristos prin apostolii Săi.

ÎNTREBĂRI VII DE LA OAMENI VII

Întrebările de mai jos au fost adresate prin internet părintelui Savatie. În spatele lor se află oameni vii cu frămîntări vii. Deoarece astfel de întrebări prezintă un interes general, am hotărît să le publicăm aici.

Dacă ni se pare că duhovnicul nu ne iubește destul...

Mă tulbură foarte și-mi fac complexe de inferioritate cînd văd că unii dintre noi (fii ai aceluiași duhovnic) se bucură de mai multă simpatie/atenție din partea acestuia. Și așa de ar fi, de ce, părinte drag, nu mă pot smeri? De ce nu mă pot limita la a-mi mărturisi păcatele (destul de numeroase de altfel) și „am ochi” pentru altele... Vă mărturisesc sincer că-mi iubesc duhovnicul foarte mult și sufăr uneori, parcă de gelozie. Sfătuiți-mă! (ELENA).

Răspuns: Noi oameni sîntem și ne mai mîhnim uneori. Încearcă să nu te mai compari niciodată cu nimeni. Începutul căderii este să te compari cu alții. Unii fac mai rău și îi desconsiderăm, alții fac mai bine și îi

Sînt fată și duhovnicul meu este călugăr...

Am 25 de ani, iar duhovnicul meu este călugăr și mă simt incomodată de faptul că nu mă pot bucura prea mult de compania lui, așa cum se bucură băieții. Tragedia mea este că arăt bine și mă tem să nu devin o ispită pentru un călugăr, așa cum am auzit că se poate întîmpla. Ce să fac, pentru că eu nu am încredere în preoții mireni, mi se pare că sînt oameni ca și mine? Oare și aici femeile să fie nedreptățite, să nu poată avea parte de un duhovnic mai încercat numai pentru că duhovnicul e călugăr, iar ele femei? (MĂDĂLINA).

Răspuns: Nici băieților nu le este de folos să se întindă la prea multă vorbă cu duhovnicul. La duhovnic mergi să ceri un

invidiem. Dar fiecare are măsura lui la Dumnezeu. Dacă tu îți iubești duhovnicul, ce grijă îți mai faci? Am văzut mulți care nu își iubesc duhovnicul și așa merg la el.

Îmi este greu să-mi găsesc un duhovnic pe plac...

Părinte, îmi este greu să-mi găsesc un duhovnic pe plac. Cred că duhovnicul trebuie să-mi cîștige încrederea, admirația, să-mi fie chiar un prieten de nădejde. Ar exista o astfel de persoană, dar nu este în localitate. Cît de pretențioasă trebuie să fiu în alegerea duhovnicului? (EUGENIA).

Răspuns: Duhovnicul nu trebuie să-l cauți și nici nu poți să-l alegi. Va da Domnul și într-o zi îl vei recunoaște. Duhovnicul nu poate fi confundat. El este cel care îți rupe dintr-odată viața în două și înțelegi că pînă atunci n-ai înțeles nimic și nici n-ai trăit nimic, decît numai înfrîngeri și întuneric. Roagă-te, spovedește-te oricui, fără alegere, spovedește-te Domnului. Nu căuta om. Omul pe care îl cauți tu nu există. Dar cred că Dumnezeu ți-l poate da pe cel de care ai nevoie. Să mulțumești Domnului pentru toate cîte a făcut pentru tine. Începe cu aceasta.

sfat, nu să te întreții. Dacă vei răsfai Patericul Egiptean vei vedea că părinții vedeau un pericol în „împrietenia” ucenicului cu duhovnicul. „Să nu calce piciorul tău prea des în chilia bătrînului, iar cînd te duci după răspuns, de îndată ce l-ai primit, pleacă”. În multe cazuri descrise în Pateric, atunci cînd duhovnicul conviețuia cu vreun ucenic, ei aproape că nu vorbeau, ca să nu se strecoare printre vorbele duhovnicești și vorbe deșarte. Așa că, din acest punct de vedere, și băieții sînt la fel de „nedreptățiti” ca și fetele. Explicația este aceea că la duhovnic nu te duci ca la psiholog, să-i povestești amintirile din copilărie și prima dragoste, la duhovnic te duci cu o întrebare concretă. Încearcă să reduci problemele tale la una singură, cea mai gravă, cea cu adevărat gravă, și cu aceea du-te la duhovnic, rugîndu-te mai înainte Domnului ca Domnul să pună cuvînt în gura duhovnicului. Așa vei propăși duhovnicește și vei ajunge foarte degrabă să înțelegi taina acestei iubiri ciudate, pe cît de profunde pe atît de discrete, dintre duhovnic și fiii duhovnicești.

CRONICA SECTELOR UCIGAȘE

18 noiembrie 1978 – în orașelul Johnstown (Guyana), la comanda liderului sectei religioase americane „Templul poporului” Jim Johnson, 912 adepți ai acesteia au murit prin sinucidere sau au fost omorâți (nu mai puțin de 700 persoane din 912), dintre care 276 minori. În aceeași zi, persoane înarmate din cadrul sectei au împușcat membrii consiliului Congresului SUA sosiți la Guyana pentru a cerceta activitatea sectei.

19 aprilie 1993 – în localitatea Wako (statul Texas, SUA) după 50 de zile de asediere de către poliție a localului ce aparținea sectei religioase „Ramura lui David” aproximativ 100 adepți ai sectei, inclusiv 25 copii, și-au pus capăt zilelor prin ardere sau au fost omorâți la comanda liderului sectei David Koresh.

5 octombrie 1994 – în cantoanele elvețiene Valais și Fribourg au decedat prin ardere benevolă, sau au fost arși, 53 de membri ai sectei religioase „Ordinul templului Soarelui”, inclusiv 10 copii.

La sfârșitul lunii **decembrie 1995** – în regiunea Alpiilor francezi, lângă satul Saint-Pierre-de-Sharain, într-un foc ritualic au sffrșit alți 16 adepți ai aceluiași „Ordin al templului Soarelui”, printre care 3 copii.

22 martie 1997 – în orașul Saint-Kasimir (provincia Quebec, Canada) prin sinucidere ritualică au mai decedat 5 membri ai „Ordinului templului Soarelui”.

26 martie 1997 – în orașul San-Diego (statul California, SUA) 39 persoane din secta „Porțile cerești” s-au sinucis prin otrăvire.

După www.iriney.vinchi.ru

Toleranță religioasă, copil cuminte, babă frumoasă...

Toleranța religioasă este văzută în prezent cel puțin ambiguu: pe de o parte, este considerată a fi o realizare revoluționară a democrației, iar pe de alta – fenomen ce obstrucționează, chiar dacă artificial, dreptul oricărei confesiuni la valoarea absolută la care pretinde. Or, confesiunile, fie că sînt mari și consacrate, fie că abia își capătă un loc printre celelalte, au, ca element indispensabil, certitudinea că posedă în mod exclusiv adevărul. Nu există religii capabile să cedeze altuia monopolul asupra adevărului, ceea ce este și firesc, dacă pornim de la faptul că moștenirea, transmiterea și țilcuirea acestui adevăr este funcția de bază pe care și-o revendică toate religiile.

Crizele din Orientul Apropiat, din Kosovo sau Croația, din Irlanda de Nord sau din Cecenia sînt asociate, de multe ori, cu intoleranța religioasă. Din acest unghi, lipsa de toleranță capătă neapărat o conotație negativă. Conform unei opinii deja formate la nivel de mase, intoleranța religioasă este unul dintre factorii principali de instabilitate în zonele fierbinți ale planetei, motiv din care respectivul fenomen trebuie depășit cît mai repede cu putință. Secolul XXI promite suficiente probleme de altă natură pentru a-și putea permite să tolereze și în continuare intoleranța, acest rudiment al Evului Mediu, care părea să-și fi încheiat rostul în istorie odată cu Comuna din Paris.

De obicei, apelul la toleranță religioasă este generat de foruri neimplicate adînc în problemele confesiunilor. Astfel, în conflictul iudaico-musulman care se desfășoară de cîteva decenii în jurul cîtorva kilometri pătrați de pămînt, a intervenit constant terța parte, pentru care semnificația religioasă a muntelui Sionului, pe care și-l adjudecă taberele adverse, nu pare să conteze. Faptul că mecetea lui Omar se înalță acolo unde cu două milenii în urmă se înalța Templul lui Irod n-ar trebui să-i incomodeze nici pe ruși, nici pe americani. Totuși, aceste două puteri politice încă mai joacă un rol important în drama palestiniană. Dacă pentru iudei reconstruirea Templului comportă un caracter mesianic, iar pentru musulmani mecetea lui Omar este un simbol al victoriei, pentru tot restul lumii ceea ce se petrece în Orientul apropiat este perceput ca manifestare a fanatismului religios.

S-ar părea că există două categorii de religii: unele care nu admit dialogul și toleranța religioasă, cum ar fi musulmanii și altele, mai evolute, mai adaptate la spiritul vremii, cum ar fi unele confesiuni creștine. În ce măsură, însă, acest stereotip este îndreptățit și, dacă așa stau lucrurile, ce le împiedică pe unele religii să dialogheze cu celelalte. Există religii care să recunoască valoarea altor religii?

Termenul de toleranță religioasă a fost pus în circulație largă relativ recent, pe la mijlocul secolului trecut, din inițiative legislative internaționale. Libertatea la

opțiunea confesională a atras după sine și elaborarea unui sistem logistic, capabil să o asigure, și implementat dreptat în politicile societăților actuale.

Istoricul Gustav Mensching de la Universitatea din Alabama (SUA) indica încă în 1971, în era victoriei libertății de manifestare, asupra faptului că toate religiile lumii pretind insistent la un caracter absolut, iar aceasta permite doar o “toleranță confesională” civilă, convențională și nicidecum “împăcarea” religiilor între ele.

Între confesiuni poate fi “semnat” cel mult un acord de liberă activitate. Astfel stăteau lucrurile, de pildă, în Imperiul Roman după Edictul din 313, sau în Constantinopolul de după cădere, cînd creștinismul a putut conviețui *cumva* cu politeismul greco-roman și, respectiv, islamul. Armistițiile interconfesionale nu prevăd însă “împăcarea doctrinară” și nu au nimic în comun cu alt fenomen interconfesional al contemporanității – ecumenismul, ca și agent în teritoriu al globalizării economice.

Omul religios pornește de la o realitate pe care i-o solicită credința sa. Parametrii acestei realități sînt numiți “doctrine”, de unde “indoctrinare” înseamnă atragerea de noi aderenți la realitatea respectivă. Nu toate doctrinele au, însă, aceeași consistență logică. Pe lîngă cele de bază – dogmele sau axiomele, indispensabile oricărei religii, există o sumedenie de mici nuanțe, la limita grațitudinii - tabuuri, superstiții, prejudecăți - care, la o adică, pot căpăta importanță covârșitoare în păstrarea/alterarea bunei conviețuirii religioase, chiar și în sînul unei singure confesiuni. În acest sens, sînt ilustrative legendarele dispute cazuistice în romano-catolicism, unde ca subiect de conflict serveau adesea “probleme” de genul: tînărul candidat la călugărie trebuie sau nu să fie plictisit de lumea pe care o lasă? Mult mai tragic au evoluat lucrurile pe timpul reformelor nikoniene din Rusia, cînd adepții ritului vechi, ce se deosebea de cel nou doar prin amăninte nesemnificative, au preferat, în numele “purității” credinței, să fie prigoniți și maltratați de către autorități și adepții inovațiilor. Astăzi, cînd majoritatea teologilor au căzut de acord asupra lipsei de fundament doctrinar al conflictului, un atare comportament ni pare absurd, lipsit de logică (deși ruptura dintre cele două tabere erămîne în continuare).

Cu toate acestea, noi înșine sîntem protagoniștii unei drame cu conținut și mai banal. Divergențele generate de adoptarea unui sau altui calendar ocupă, de departe, primul loc în viața religioasă a țării. Basarabeni, care în majoritatea lor mărturisesc aceeași credință ortodoxă, se situează pe părți diferite ale baricadei în funcție de opțiunea calendaristică, deși nu există, în genere, vreo dogmă în această privință sau măcar vreun

MIHAI COSTIȘ

tratat teologic care să demonstreze exhaustiv justetea vreunui dintre stiluri. Și stilul iulian, și stilul gregorian au avantajele și dezavantajele lor, recunoscute de comisii comune de astronomi și teologi. Desigur, fiecare se poate lăsa convins să opteze pentru un stil sau altul în funcție de rezonabilitatea argumentației, însă cel mai adesea argumentația respectivă lipsește cu desăvîrșire, fiind substituită de îndemnuri mai degrabă politice, decît religioase. Alegerea unui sau altui calendar nu poate atrage după sine separarea noastră pe principii confesionale și nu poate nicidecum servi drept motiv pentru conflict religios, întrucît problema calendarului, abordată așa cum o facem noi, nu are o natură teologică.

Vorbind, așadar, de toleranță, ar fi cuminte să începem cu noi înșine. Dacă un asemenea amănunt poate provoca un dezacord atît de puternic în sînul unui popor ce mărturisește, pare-se, aceeași credință, încît ajungem aproape să ne dușmănim, atunci în ce categorii să mai vorbim despre toleranță în Balcani, Caucaz sau Orientul apropiat, veritabile teatre de război interconfesional, război declarat și asumat de-a lungul a cîtorva secole de istorie. Se poate spune, desigur, că bazele acestor conflicte au fost puse în Evul mediu, cînd nici nu putea fi pusă în discuție problema vreunei toleranțe religioase, însă nu putem trece cu vederea faptul că, deși de atunci s-au schimbat mult sistemele legislative și politice, marile religii au rămas, în fond, aceleași. Din faptul că au încetat cruciadele nu putem deduce că romano-catolicismul a devenit altul, această concluzie cere cu totul alte premise, departe de subiectul nostru. Creștinismul, fie apusean, fie răsăritean, nu îndeamnă la conflicte și, cu atît mai mult, la război și este, prin definiție, tolerant, încă din primii săi ani de existență. În acest sens, fanatismul religios, cred eu, trebuie încurajat, atunci cînd el presupune urmarea, cu strictete a unor precepte religioase. Pentru creștini, cel puțin, preceptul suprem al religiei lor este dragostea, și dacă toți creștinii l-ar respecta cu sfințenie, cu “fanatism”, atunci nu ar fi existat foarte multe dintre conflictele pe care le catalogăm astăzi ca manifestări ale intoleranței religioase.

Literatura SF - o formă latentă de religiozitate?

“Pământul s-a arătat prea mic pentru setea ce-l cuprinsese pe om”

Aventura spiritului a răscolit semnificativ istoria umanității. Ultimele decenii ating parcă un maxim al acestei aventuri.

Literatura S. F. constituie, într-un anumit sens, vârful de lance al acestui itinerariu fascinant. Deopotrivă scriitori și cititori au simțit nevoia să împărtășească o mare dorință, o mare sete de ființelor noastre, nemărturisită, dar care răzbate vizibil în toate aceste prilejuri ale Întîlnirii pe care spiritul omului a dat-o Celui necunoscut. Necunoscut dar dorit, nemărturisit dar căutat febril. Nerăbdător, pasionat, omul a pornit în căutarea Lui și el, căutătorul, a crezut în capacitatea demiurgică a imaginației sale. Homo sapiens și-a împlinit vocația sa de ființă dinamică, scrutătoare, imperativă, doritoare de nou și, mai presus, însetată de Cineva, negrăit, necunoscut.

Ieșindu-și din sine, omul a recreat Cosmosul, crezînd că astfel își va potoli setea de absolut ce-l caracterizează. Primul pas al imaginației căutătoare a fost aici, pe Pământ, și astfel ne-am împlinit cu oameni neobișnuiți și cu tărîmuri fabuloase. Pământul însă s-a arătat prea mic pentru setea ce-l cuprinsese pe om.

Al doilea pas a fost pe Lună; au urmat pe rînd Marte, Venus și celelalte planete ale sistemului solar. Galaxia noastră s-a dovedit a fi repede epuizată, aceeași soartă avînd-o și vecinii noștri galactici, Andromeda și Norii lui Magelan. Au urmat apoi „copiii excentrici” ai astrofizicii: găurile negre, stelele duble, stelele neutronice, quasarii. Consecutiv, ființele ce animau acest univers fascinant au evoluat, trecînd printr-o nesfîrșită diversitate, de la cruzii marțieni ai lui Wells și ajungînd la oceanul gînditor și enigmatic al lui Lem sau la copiii sensibili ai noii umanități ai lui A. Clarke, dar omul tot nu a găsit ce căuta.

“Omul s-a privit pe sine în „creația” sa ca într-o oglindă, mereu singur”

În ciuda acestei goane nebune, nebune într-un univers luxuriant ce nu-și mai încapă în sine, omul și-a pus amprenta inconfundabilă asupra acestei întregi „realități” imaginate. Felul omului de a gîndi, de a simți, de a iubi, de a visa, de a abstractiza s-a regăsit în fiecare personaj, în fiecare pîrticică a acestui Univers. Omul s-a privit pe sine în „creația” sa ca într-o oglindă, mereu singur. Adăugarea capacităților paranormale nu a făcut altceva decît să epuizeze simplitatea, frumusețea și bunul simț caracteristice ființei umane. Omul

a crezut că, ieșindu-și din sine printr-o imaginație demiurgică, va găsi pe Cel dorit, pe Cel necunoscut după care însetează, dar și-a văzut înșelate așteptările: oriunde ar fi privit în această „realitate” pe care el a creat-o, omul s-a văzut doar pe sine. Din fascinantă, imaginația a devenit monotonă și sterilă.

“Am căutat aurul fericirii și am descoperit florile răului”

O altă cale pe care a urmat-o creatorul de S. F., foarte prezentă la tînăra generație, este cea a retragerii omului din expansiunea pe orizontală și a recentrării pe sine. Posibilitățile deschise de această cale păreau a fi inepuizabile, adîncurile omului păreau a întrece în bogăție orice realitate exterioară. Însă în ciuda acestei perspective promițătoare, rezultatele au fost tulburătoare: adîncurile noastre se dovedesc a fi populate de niște ființe dezamăgite, complexate, plictisite de un bine și un frumos pe care nu-l mai înțeleg, de o lume în care angoasa și urîtul au devenit obișnuite, au devenit firea noastră cea de toate zilele. Am căutat aurul fericirii și am descoperit “florile răului” (Baudelaire).

Dezamăgit și plictisit de propria-i imaginație stearpă, speriat de adîncurile sale, omul, creatorul și cititorul de S. F. se află în fața unui eșec al propriului sens. Miza pe imaginație s-a dovedit a fi nefericită, la fel ca și descoperirea frustră a unui urît proflic.

În fața omului stă copleșitor eșecul, dar și alternativa, neimpunătoare, aproape necunoscută, firavă și neispititoare. Cuvîntul care exprimă această realitate – „alternativă” – înseamnă: „alter” = altul, alta și „nativ” = naștere, deci o altă naștere, o naștere din nou, nu o simplă reparare a greșelii, ci o schimbare existențială, un alt fundament al vieții. Experiența propriului eșec i-a arătat omului că el nu are nevoie de un univers uman și fizic ca o oglindă în care să se vadă doar pe sine, ci are nevoie de o relație în care celălalt (ființă sau lucru) să fie ca o fereastră prin care să vadă mai departe. Dar pe cine să vadă?

“Omul are nevoie de o alteritate, de un Altceeva cu desăvîrșire deosebit de noi, deosebire ce-i conferă o noutate absolută capabilă să dea naștere unei relații dinamice, inepuizabile”

Întrebarea este bine pusă, căci acest cine relevă nevoia fundamentală a persoanei umane de a înlîni o altă persoană. Expe-

riența i-a arătat omului că relația cu „semenii săi întru rațiune” nu-i potolește setea, căutarea aceasta fundamentală ce ne răscolește. Omul are nevoie de o alteritate, de un Altceeva cu desăvîrșire deosebit de noi, deosebire ce-i conferă o noutate absolută capabilă să dea naștere unei relații dinamice, inepuizabile. Da, inepuizabile, căci noi nu căutăm doar un simplu altceeva, ci pe Acela după care însetează ființa noastră, Cel desăvîrșit, dar care se face mai mic decît noi, Cel de deasupra noastră, dar totodată cu noi, Cel vrednic de dorit, dar care ne iubește nespun, motiv pentru care nu se vede pe sine, ci ne vede numai pe noi.

Omul sau va continua în lipsa de sens, care are ca sfîrșit disperarea și moartea sau își va asuma eșecul și se va naște din nou de Sus spre Viață. Cuvintele acestea frumoase ar putea rămîne ca toate celelalte doar plictisitoare, dacă ele n-ar fi adevărate. Căci pe cine poți crede dacă nu pe aceia dintre noi care, din mijlocul disperărilor noastre au putut trăi marea întîlnire cu Cel necunoscut, cu Cel pe care îl dorește toată ființa noastră, fie că știm, fie că nu știm, într-un mod disperat sau indiferent.

“A fost un moment de stupoare care durează încă. Nu m-am obișnuit niciodată cu existența lui Dumnezeu”

Setea noastră este pe măsura Celui după care însetăm: infinită, desăvîrșită, de aceea nimic din ceea ce este nedesăvîrșit nu ne mulțu-

mește, ci ne îndurerează. Nici oamenii singuri, nici Universul întreg nu ne satură. Cel creat – omul, îl caută pe Cel necreat și-n această relație omul recuperează în sine întreaga creație.

Cîteva momente ale acestei Întîlniri pot fi revelatoare: Cine a făcut experiența neputinței, a plictiselii, a avînturilor sortite eșecului, a lipsei de sens, a indiferenței, a urîtului persuasiv, a disperării, - acela știe ce înseamnă cuvintele unui om bolnav de epilepsie care, după ce a fost adus în fața plutonului de execuție, după ce a făcut ani grei de muncă silnică în Siberia a putut spune: „Frumusețea va salva lumea” (Dostoievski); - acela știe ce înseamnă starea unui deținut politic cu o impresionantă cultură, care, după ce a fost botezat pe ascuns în închisoarea la Gherla, se trezea noaptea din somn neputînd să doarmă de bucurie (Nicolae Steinhardt); - acela știe ce înseamnă cuvintele unui fost „ateu perfect”, cum se autointitula, adică omul care nu mai neagă existența lui Dumnezeu pentru că problema existenței lui Dumnezeu nici nu se mai punea, și care totuși după întîlnirea cu El se simțea rostogolit de valul unei bucurii inepuizabile și, lucid, mărturisea: “A fost un moment de stupoare care durează încă. Nu m-am obișnuit niciodată cu existența lui Dumnezeu” (Andre Frossard).

DENIS-RADU
(Pitești)

Sigmund Freud (1856-1939)

În *Tratatul despre alcătuirea omului* Sfîntul Grigorie (episcop din veacul al IV-lea) face o amănunțită analiză a psihicului uman vorbind de conștient și subconștient, făcînd și o categorisire a viselor și a motoarelor lor, în care îl anticipează cu 15 secole pe doctorul Freud, căruia i se atribuie întemeierea psihanalizei.

“Noi susținem că numai lucrarea trează și statornică a gîndirii poate fi socotită rod al

cugetului, pe cînd jocul arătărilor din vis își are existența numai într-o activitate imaginată a spiritului nostru, care e plămîuită de întîmplare, îndeosebi de *partea nerațională a sufletului nostru*”. „...Ele [visele] fie că se nasc în porțiunea din creier rezervat memoriei ca niște ecouri ale preocupărilor zilnice, fie – ceea ce se împlință mai des – ele sînt concretizarea unor stări afective ale corpului. Așa se explică de ce omul însetat are senzația că se află lîngă izvor, pe cînd cel dornic de hrană se vede în fața unui ospăț cu bucate multe, iar tînărul aproape sugrumat de plăcerile trușești e pradă și el unor vise asemănătoare”.

Freud susține în celebra sa *Interpretare a viselor* că astfel de vise, care satisfac nevoile fiziologice, mai au și rolul de a proteja somnul, altminteri, dacă s-ar trezi de fiecare dată cînd i se face sete sau foame, omul nu

și-ar împlini ușor doza de odihnă necesară pentru restabilirea forțelor în organism.

Aceste detalii nu sînt o aluzie la parvenirea savantului vienez și nici nu sînt o detectare a măgăriilor istoriei care a pus toate aceste descoperiri pe seama altora. Fără îndoială, Freud nu l-a plagiat pe Sfîntul Grigorie. Dincolo de excesele sale, doctorul Freud părea să fie un savant cinstit, ceea ce-l face să mărturisească sincer în volumul autobiografic *Viața mea și psihanaliza* că regretă că nu l-a citit pe Nietzsche, decît foarte tîrziu, și că e încîntat să descopere că acest om a vorbit de subconștient încă pînă la el. S-a dovedit însă că a fost cineva care, cu mult mai înainte decît Nietzsche și de savanții moderni au vorbit cu seninătate despre „descoperirile” pe care știința și le arogă. Sfîntul Grigorie nu este decît un exemplar de gîndire patristică ortodoxă tipică, iar afirmațiile lui exprimă fondul comun al

asceticii creștine. Mult mai pe larg e tratată problema subconștientului și a viselor în tratatele de ascetică a lui Evagrie Ponticul și a Sfîntului Casian Romanul. /O&C/

Sf. Grigorie de Nyssa (+396)

Cine, totuși, a întemeiat psihanaliza?

fa-ti@prietenii.credinciosi

aici poti trimite scrisorile cu framintarile sau convingerile tale. poti pune o intrebare sau sa dai o replica. este o ocazie sa cunosti si sa te imprietonesti cu tineri din tara si din strainatate.

tema discutiei: OMUL SI DUMNEZEU

Alexandru Racu (Florenta)

alexandruracu@yahoo.com

Parodii porno dupa Michelangelo

florentinii au lansat suvenire scabroase care parodiaza celebra scultura a concitadinului lor renascentin

Tocmai mi-a trimis un prieten prin mail articolul dumneavoastra: "Arta ca monument al despartirii omului de Dumnezeu" (<http://www.geocities.com/ortodox2001/eseuri/arta.htm>), in care faceti aluzie la faptul ca oamenii de astazi stiu despre David numai din statuia lui Michelangelo. Ei, gasindu-ma actualmente chiar in Florenta, tin sa va precizez (impreuna cu scuzele de rigoare), ultima realizare in domeniul kitschurilor, care se vinde pe la tarabele cu souveniruri de pe aici. Este vorba de niste boxeri, sorturi barbatesti, imprimate fata spate cu "partile rusinoase" ale sculpturii geniului florentin, pe care scrie "Italian art-David-Michelangelo".

Si, intr-adevar, m-am gandit si eu cum omul dezbracat de vesmintele sale, cu scopul divinizarii frumusetii umane, sfarseste in cele din urma in penibil si in caricatural. Ciudat este ca, cel putin eu personal, inainte de a veni in Firenze stiam atat de prorocul si psalmistul David, cat si de statuia lui Michelangelo, dar nu stiu de ce nu ma prinsesem ca sunt una si aceiasi persoana. Credeam ca David al lui Michelangelo, e un alt, oarecare David. Abia dupa ce m-am uitat mai bine la statuia care e in Piazza de la Signoria si am vazut prastia pe umar, m-am prins si eu in cele din urma.

Si cred ca datorita faptului potrivit caruia cele doua imagini ale lui David, cea occidentala, moderna, si cea traditionala ("obscurantista"), de pe la noi sunt atat de diferite. Chestia se aseamana cu situatia in care privesti picturile lui Botticelli (expuse la Galleria degli Uffizzi), cand esti pe de o parte fermecat de frumusetea feminina, iar pe de alta parte ramai socat de faptul ca Venere si Madonna au una si aceiasi figura, ca in viziunea artistului nu se diferentiaza mai deloc. Si atunci ajungi la concluzia ca e ceva in neregula cu renasterea asta, care tinde sa-l divinizeze in mod nefiresc pe om, si la fel sa-l umanizeze in mod nefiresc pe Dumnezeu, si ca rezultat al ecuatiei avem una din premisele fundamentale ale culturii occidentale de azi: Dumnezeu ca totul se reduce la om.

De pe la noi spunea ca in lumea de azi se aseamana cu o mașină care repeta in mod mecanic si fara nici un sens un singur cuvânt: omul, omul, omul, despre finalitatea omului, despre operelor lui Michelangelo, despre vorba aia a lui Petre Tutea: Dumnezeu, orice geniu e un

ca ta pe
mail.com

Un caș bun pentru un hamburger la McDonald's

Moldovenilor le plac foarte mult hamburgerii de la McDonald's.

Nu sînt foarte consistenți, în schimb te integrează ușor în rîndurile tinerilor la modă, după cum scrie și pe standurile de reclamă. Conțin multe ingrediente care te ajută cu siguranță să fii mai suplu, mai sigur, chiar mai deștept – pe cînd consumul unui caș de oaie, ar putea duce la un surplus de kilograme nedorite. Chiar mai mult, el ar putea știrbi fin grația taliei și a bustului tinerei top-model (care a visat ieri noapte că s-a certat cu un american. Tălmăcit, visul înseamnă drum. Cu cine? Cu americanul. Unde? În America).

De aceea, noi mergem la McDonald's. Ne plac mult hamburgerii de la McDonald's, pentru că el, McDonald's-ul, ne oferă posibilitatea să ne credem în America-mamă.

La McDonald's sîntem deja într-o Americuță a noastră, națională.

Chipiuri și tricouri cu inscripții naționale McDonald's, Coca-Cola, Max Faktor, (și compania, al cărei șef este dat în căutare pentru violarea a nu știu cîte femei) a atins apogeul generației Pro. Generația mea! Generația ta! Cea care nu mai cunoaște limite, în schimb cunoaște multe denumiri de

staruri, reviste Pro, contraceptive, prezervative etc.

Temă de gîndire: de ce la noi, la moldoveni, a mîncă pîine cu brînză nu e OK!, iar a mîncă pîine cu cîrnăciori de plastilină e OK!?

RADU CRUDU

O ediție "asexuală" și "politic corectă" a Bibliei!

Societatea Internațională a Bibliei (International Bible Society) lucrează asupra unei noi ediții a Sfintei Scripturi, din care vor fi înlăturate toate epitele ce poartă amprenta „șovinismului bărbătesc”. Ele vor fi înlocuite cu unele „sexual neutre”, adică cu cele în care gramatical nu se acordă prioritate nici unuia dintre sexe.

Modificările vor fi de genul următor, de exemplu: expresia „sons of God” („fiii lui Dumnezeu”, Mt. 5, 9) va fi înlocuită cu expresia „children of God” („copiii lui Dumnezeu”) etc.

Evanghelia „politic corectă” a apărut în aprilie curent. Vechiul Testament, din care va fi extirpat duhul șovinismului bărbătesc urmează să apară în anul 2005.

Societatea Biblică a investit în pregătirea noii ediții 2 milioane de dolari.

Noua ediție a primit numele de „Today's New International Version” (Noua ediție internațională la zi). Reprezentanții Societății Biblice susțin că ei nu pretind ca noua ediție să elimine cu desăvîrșire pe precedentă, devenită tradițională, ea trebuie să devină doar o completare la ea. Pe de altă parte, ar fi nedrept să se reducă munca asupra ediției doar la „problema sexelor”: 70 de procente din schimbările efectuate nu sînt legate de apartenența sexuală.

Ediția engleză anterioară numită „New International Version” a fost elaborată de către

Societatea Biblică în 1978 și este cea mai populară în lumea protestantă.

De la data apariției, ediția respectivă a fost tipărită într-un tiraj de 150 de milioane exemplare. Anume această ediție e folosită cu precădere de către misionarii protestanți.

O concurență puternică pentru noile ediții o constituie clasică Biblia englezească „a regelui Iacov”.

După www.religio.ru

Ultima ediție a Bibliei în limba română a apărut cîteva luni în urmă. Scopul declarat al traducătorilor a fost acela de a adapta mesajul biblic la cerințele limbii și a sensibilității moderne. Voci autorizate afirmă că noile traduceri se îndepărtează tot mai mult de originalele ebraice și grecesc.

În India există un templu al șobolanilor!

Neobișnuitul templu este situat în statul Rajasthan, la 20 km de orașul Bikanera. El este închinat uneia dintre incarnațiile lui Shakty – Karniji, cinstită în tot Rajasthanul. Acest templu este numit Templul Șobolanilor. Totuși, închinarea în acest templu nu se aduce șobolanilor, ci lui Karniji, deși nimeni nu vine acolo fără mîncare sau lapte anume pentru șobolani. În templu, chiar și în altar, unde se află statuia zeiței, e plin de șobolani.

Potrivit legendei, încă în timpul vieții lui Karniji a murit un copil din comunitatea din care ea făcea parte. Oamenii s-au adresat ei cu rugămintea să-i întoarcă copilului viața, dar Stăpînul Morții reușise de acum să ia sufletul copilului și să-l bage într-un șobolan. Karniji l-a înștițat pe Stăpînul Morții că el de acum nu mai are putere asupra comunității ei și de atunci, pentru a pune capăt ciclului nașterilor și a morților toți membrii comunității după moarte se vor incarna în șobolani și vor trăi alături de ea în biserica ei.

După tradiție, preoții templului se aleg doar dintre membrii comunității din care a făcut parte Karniji. Ei se îngrijesc ca șobolanii să aibă întotdeauna mîncare și lapte din destul și cred că după moarte și față de ei vor arăta aceeași grijă. Este considerat un semn rău dacă cineva calcă pe un șobolan. Un astfel de om trebuie să aducă neapărat jertfă zeiței în chipul unui șobolan de aur sau de argint.

Cei care vor să fie șobolani în viața viitoare trebuie să se înscrie din timp, pentru a nu da bătaie de cap zeiței Karniji.

Sfîntul cu cap de lup

Sf. Mucenic Hristofor (ziua prăznuirii 9 mai) a trăit în veacul III și a pătimit pe vremea împăratului Deciu.

Sfîntul era foarte puternic și frumos, dar s-a rugat Domnului să-i dea o înfățișare urîță, pentru a scăpa de ispite, și Dumnezeu i-a dat să aibă cap de lup.

Aflînd de minunile Sfîntului, Deciu a trimis 200 de ostași ca să-l prindă. Voinicul Hristofor s-a supus, dar pe drum ostașii au crezut în Hristos, după ce Sfîntul le-a înmulțit pîinile și i-a hrănit. Prostituatele Calinica și Achilina, puse de către Deciu să-l seducă pe Hristofor, s-au convertit și ele și au primit moarte mucenicească, după ce au văzut minunile Sfîntului.

După multe chinuri, Sfîntului Hristofor i s-a tăiat capul. El a convertit la Hristos circa 50.000 de păgîni.

Este cinstit atît în Răsărit, cît și în Apus, în special în Spania, unde Sfîntul este chemat în cazul bolilor infecțioase.

Telefoanele mobile din Qatar nu vor mai suna cînd vor ele!

În Qatar musulmanii au declarat război tele-foanelor mobile. Acestea nu vor mai suna cînd vor ele. A fost adusă deja prima partidă (în număr de 1000) de aparate prevăzute capabile să blocheze funcționarea telefoanelor mobile. Aparatele vor fi instalate în mecețele din Emirate. Ele vor fi incluse cu 5 minute pînă la începutul rugăciunii și deconectate după terminarea ei. Musulmanii-suniți se roagă de 5 ori pe zi.

După RIA "Novosty", cu trimitere la ziarul local "Peninsula".

Aveți trăsăturile unei personalități paranoice?

1. Nu-mi place să se glumească pe seama mea.

2. Deja am stricat definitiv relațiile cu mai multe persoane, căci socoteam că acestea nu se comportau cu mine cum s-ar fi cuvenit.

3. Sînt sceptic(ă) în privința celor pe care tocmai i-am cunoscut.

4. Se întîmplă adesea să ai mai mulți dușmani decît îți poți închipui.

5. Cînd mi se întîmplă să încredințez cuiva un secret, mi se face apoi teamă ca acesta să nu folosească împotriva mea ceea ce îi mărturisesc.

6. Mi se reproșează că aș fi bănuitor(oare).

7. Pentru a o scoate la capăt în viață trebuie să fii dur și inflexibil.

8. Cînd cineva îmi arată că mă apreciază, eu mă gîndesc că nu vrea decît să obțină ceva de la mine.

9. Mă gîndesc adesea la toți cei pe care i-aș pedepsi pentru faptele lor.

10. Chestionarul acesta mă face să mă simt prost.

Cum să ne purtăm cu personalitățile paranoice?

Recomandabil

- ◆ Să vă exprimați limpede motivele și intențiile;
- ◆ Să respectați convențiile cu scrupulozitate;
- ◆ Să mențineți un contact regulat cu el (ea);
- ◆ Să faceți referiri la legi și regulamente;
- ◆ Să le lăsați unele mici victorii, dar gîndiți-vă bine care;
- ◆ Să vă căutați aliați în altă parte.

Nerecomandabil

- ◆ Să renunțați la a lămuri neînțelegerile;
- ◆ Să le atacați imaginea pe care o au despre sine;
- ◆ Să le birfiți, căci vor afla;
- ◆ Să comiteți greșeli;
- ◆ Să discutați politică;
- ◆ Să deveniți și voi paranoici.

Paranoici celebri: Stalin, Hitler.

Dacă vă este șef: schimbați locul de muncă ori simulați că sînteți angajați loiali.

Dacă este cineva apropiat: apelați la un psiholog pentru a vă sfătui, a vă ajuta.

Dacă vă este coleg sau colaborator: înainte de a merge mai departe, consultați un avocat bun.

Buletin informativ alCentrului Informativ Consultativ "Argument Plus"

www.opinii.tk
opinii@hotmail.com

Petru Zadnipro 4/3, 198.
Tipărit la Tipografia "Prag 3",
tiraj 2500 ex., Comanda nr. 17.

Colegiul Redacțional:

Redactor principal - ieromonah
SAVATIE BAȘTOVOI
Redactor secund - MIHAI COSTIȘ
Machetare - NATALIA REBENCIUC
Expert TI - LEONID LEVIȚCHI

Nou în domeniul falselor tradiții bisericești!

Fiecare poate să enumere cîteva obiceiuri și practici bisericești despre care nu știe nici de unde provin, nici ce rost au. De exemplu, de ce se dă găina peste groapă? La fel de ușor ea ar putea fi dată și în alte împrejurări. Da, dar atunci gestul ar fi lipsit de vraja care îl însoțește, de mistica morții care pune pe gînduri chiar și pe cel mai îndărătnic ateu.

Există o sumedenie de obiceiuri "bisericești" care nu au nimic de a face cu Biserica. Ele nu sînt amintite la nici unul dintre Sfinții Părinți. Totuși, ele se bucură de o mare popularitate în rîndul credincioșilor, eclipsînd cu succes adevăratele tradiții ale Bisericii.

Ultima inovație în domeniul falselor obiceiuri bisericești o constituie "sărindarii". Etimologia cuvîntului rămîne necunoscută. Dar nu este exclus ca acest calambur să aibă la origine cuvintele "sări" (sai) "în dar", adică "sai cu darul", "sari în dar", "sărindar".

Un "sărindar" pe 40 de zile costă 5 lei de persoană. Specificul acestei "specialități" îl constituie faptul că "e mai primit" dacă sărindarul se plătește pentru toată familia, nu în parte.

Băbuțele din satele unde această practică a început să prindă (nu le numim), au și început să elaboreze "teologia" noului obicei. S-ar putea ca în viitorul apropiat sărindarii să devină cea mai căutată "slujbă".

Celor care au inventat-o nu le rămîne decît să se bucure de succes, pînă cînd va veni vremea să dea răspuns înaintea Celui pe care Îl comercializează fără nici un fel de scrupule.

ANTONINA PETRACHE
pentru Opinii & Credințe

ZIARUL POATE FI CUMPĂRAT
ÎN CHIOȘCURIILE "MOLDPRESA"